

Szerkesztőség

Arad, Acsoz-palota

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.

Bulev. Regele Ferdinand 4/22

(József főherceg-ut.)

Sürgöny című Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDEKEN

Egész évre ... .. 1600 Lei

Fél évre ... .. 540 Lei

Negyed évre ... .. 270 Lei

Havonta ... .. 90 Lei

Hirdetések díjszabás szerint

Egyes szám ára 5 lej,
vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 banival több

Építsünk!

Ha egy politikával nem foglalkozó embernek elmondanák, hogy minden egyes miniszteriumban a miniszteren és államtitkáron kívül száz és száz ember dolgozik az ország népének érdekeiért, bizonyosan nagyon elcsodálkozna. És mincsen kizárva, hogy naivul megkérdezné: vajon mit dolgoznak ezek az urak s mi a munkájuk eredménye? Őszintén megvallva erre a naiv kérdésre nem tudnánk válaszolni. Például az egyik miniszteriumhoz tartozik az építészeti osztály, amelynek vezetője egy tudós építésmérnök és alkalmazottai között vannak képzett mérnökök, tervezők, szakértők és kiváló építészeti rajzoló. Sok-sok alkalmazottja van ennek az osztálynak és mit szól hozzá mélyen tisztelt érdeklődő, ezeknek az alkalmazottaknak az a szent hivatásuk, hogy minden eszközzel elősegítsék az országban az építkezés fejlődését, ami a polgárság jólétét, kényelmét és megelégedését vonja maga után. A naiv kérdező erre nem mondhat mást, mint hogy, én semmit sem tapasztaltam munkájuk eredményéből. Azt mondhatja, hogy amíg más országokban a háború utáni esztendők alatt városok és városrészek épültek, nálunk tönkremennek a régi házak, majdnem olyan nagy a lakásnyomor, mint évekkel ezelőtt és senkinek sincsen kedve építkezni, mert bizonyára jogosan, rossz üzletnek tartják bérház építését.

Bizony tisztelt kérdező, mi sem tudjuk, hogy mit csinál a sok hivatalnok, meg az államtitkár, meg a miniszter. Mi csak azt látjuk, hogy önnök igaza van. Minden országban építkeznek, csak itt nem. Nyilvánvaló, hogy más országok miniszteriumainak építészeti osztálya valóban az építkezés problémáival van elfoglalva; hogy nálunk mit csinál, azt nem tudjuk. Mi csak azt látjuk, hogy például Magyarországon az új ház tulajdonosa harminc esztendei adómentességet élvez és felháborodással fogadta a közvélemény azt a tervet, hogy a harminc esztendei adómentességet most huszonöt évre akarják leszállítani. Romániában öt esztendeig nem kell az új házra adót fizetni és most az a terv, hogy az öt évet tízre emelik fel. Eltekintve sok mindentől, ebben az összehasonlító példában is benne van az oka annak, hogy miért rossz üzlet nálunk az építkezés. A harminc esztendei adómentesség annyit jelent, hogy az adóban megtakarított pénnyel ki van fizetve az új ház költségeinek fele. Természetes tehát, hogy így érdemes új házat építeni. Nálunk az öt esztendei adómentesség olyan minimális megtakarítást jelent, hogy ha hozzá számítjuk a hatalmas munkabéreket és az öt év után ráknehezedő adóterheket, igazán a legrosszabb befektetés az új ház. Pedig ott fent az építészeti osztálynál foglalkozhatnának egy kissé már ezzel a kérdéssel is. Fel kellene a téli építkezési szünetet használni arra, hogy tanulmányozzák a külföld gyakorlatban jól bevált építkezési törvényeit. Ezzel nemcsak azt érhetik el, hogy tavaszra megkezdődhet az építkezési munka és ezzel enyhítenek a lakásnyomoron, hanem azt is, hogy az építkezés megindulása fellendíti az ország iparát, megszünteti a munkanélküliséget és talán megteremtí a régen, sóvárogva várt egészséges gazdasági állapotokat.

Meghosszabbították a petroleum-panamában részes képviselők vizsgálati fogságát

Istrate Nitescu védő a főügyész előtt.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának telefonjelentése.) Az ilfovi törvényszék tegnap este tizenegy órakor tudta csak meghozni határozatát a petroleum-panama vádlottai ügyében, akik felebezéssel éltek a vizsgálati fogság kimondása ellen. A törvényszék Tolea, Irimescu és Condesta liberális párti országgyűlési képviselők vizsgálati fogságát harminc nappal meghosszabbította.

A Dreptatea ma ezzel az ügyvel kapcsolatban azt jelentette, hogy Stefanescu főügyész magához idézte Istrate Nitescut, a vádlottak fő-

védőjét, aki tegnap hatalmas beszédet tartott védenői érdekekben. A főügyész hosszasan kihallgatta Istrate Nitescut. A kihallgatás eredményéről eddig nem szivárgott ki még semmi, mert titokban tartják.

Az éjjel érkezett jelentések szerint Istrate Nitescunak, a petroleum-panama védőügyvédjének a kihallgatását egy Hagiescu nevű egyen régebbi panaszával hozzák kapcsolatba. Őt évvel ezelőtti ügyet elevenítették most fel és ezekben kért felvilágosításokat a főügyész.

A romániai munkások nem akarnak forradalmat.

Müller Kálmán izgalmas lefolyású kihallgatása a kommunista-pör mai főtárgyalásán. — Miért nem ment el Müller a király bankettjére? Az ügyész nem tudja igazolni a vádat, hogy proletárdiktaturát készít elő a vádlott.

(Az Aradi Közlöny cluj-i tudósítójának távirata.) A kommunista-pör ma délelőtti tárgyalásán az egységes munkásszakszervezet elnökét, Müller Kálmánt hallgatták ki, aki ellen a következő vádakot sorakoztatta fel a hadbíró-ügyész:

Részvett a szófiai nemzetközi munkáskongresszuson, intenzív tevékenységgel dolgozott külföldi szervezetekkel együtt a proletárdiktatura előkészítésén, mint kitűnő agitátor gyűlésekre és megvetésre buzdított a királyi család ellen.

Mint Müller Kálmán védője Dörner József dr., timisoarai ügyvéd, a bánági ügyvédi kamara titkára van jelen, aki kijelentette, hogy azért vállalta el Müller Kálmán védelmét, hogy a hadbíró előtt dokumentálja azt a tényt, hogy védence általános köztisztületben álló ember, akit nemcsak a Bánát és Timisoara munkássága szeret, hanem akivel a polgári körök is őszintén rokonszenveznek.

Müller Kálmán kihallgatása elején beismerte, hogy a szófiai nemzetközi munkáskongresszuson résztvett, de rendes utlevéllel utazott. Sőt — mondotta — a kormány intervenciójára bizonyos kedvezményeket is kapott ugy Jugoszláviában, mint Bulgáriában. Kijelenti, hogy az egységes munkásszervezetek konstruktív munkát végeznek. Tízmillió költséggel kilenc év alatt tíz munkás-otthont létesítettek, amíg a szociáldemokraták, ugyanennyi idő alatt, csupán egy otthont tudtak megalkotni.

— Azzal is vádolnak — mondotta — hogy a királyi család és a kormány ellen gyűlést szított. Valóban volt is ilyen perem. Amikor Ferdinánd király Timisoarára érkezett, az akkor rendezett bankettre engem is meghívtak. Én a rendező-bizottságnak bejelentettem, hogy munkástársaim megbízatása folytán, beszédet fogok mondani, a hatóságok ezt azonban betiltották.

Erre egy másik hasonló alkalommal, amikor meghívást kaptam, visszautasítottam a meghívást. Ezért a nagyszebeni hadbíró öt ezer lejre büntetett.

Ez az ügy azonban már a múlté, ebből most

nem lehet ellenem új vádat kovácsolni.

Beismerte ezután, hogy részt vett a munkásszakszervező-bizottság munkájában, mert látta, hogy ez emberséges és szép dolog, ezért a segítő munkát mindenkor intenzíven támogatta. Ezután arra kéri a hadbíró-elnököt, hívja fel Negulescu hadbíró-ügyészt, a vád képviselőjét, igazolja, hogy ő valóban a proletárdiktaturát akarja behozni.

Érdekes jelenet következik erre. Negulescu ügyész az iratok között keres, több aktacsomót is átkutat, de nem talál semmit. Az ügyvédek is közbszólnak. Végül annyit mond az ügyész:

— Majd a vádbeszédhen!

Müller Kálmán kijelentette, hogy azt is terhére rójják, hogy a Berliner Arbeiter-Zeitungot olvassa. Ez nem lehet bűn — mondotta. — Neki nem csak a szocialista, hanem a kommunista újságokat is kell olvasnia, hogy tájékozódást szerezzen minden irányban.

A hadbíróági jegyző ezután azokat a jelentéseket olvassa fel, amelyeket a timisoarai sziguranca-vezérigazgatóság tett a bucaresti-i sziguranca-vezérigazgatóságának, amelyben arról van szó, hogy

külföldi kommunista szervezetek minden hónapban, titkos utakon ezer dollárt küldenek a cluj-i egységes munkásszakszervezeteknek,

ahonnan azután a pénzt Müller Kálmánhoz juttatják Timisoarára. Itt Müller Kálmán szólni akar, de az elnök kijelenti, hogy nem engedi a sziguranca-csapat kritizálni.

Dörner dr. megállapítja, hogy a vádlottak ellen ép az állambiztonsági hivatal vezetői állították össze a vádpontokat. Ha tehát az ügynek ezt a részét nem lehet itt szóba hozni — mondotta a védő — akkor el vagyunk zárva a védekezésről.

— Mi bűnvádi feljelentést adtunk be — mondja Müller Kálmán — a sziguranca azon tényezője ellen, aki ezt a valóban feljelentést megtette és ok nélkül meggyanúsította a szakszervezeteket.

Ezután Müller Kálmán összefoglalja védekezését és rezüméjében elmondja, hogy ő, meg

a munkásszervezetek nem akartak torradalmat, nem akartak az állam és a társadalmi rend ellen elkeseredést szítani, hanem alkotmányos, konstitucionális módon és parlamentáris eszközökkel akarták céljaikat megvalósítani.

Arra igyekeztek, hogy a választásokon képviselőket küldjenek a parlamentbe, akik ottan törvénytisztelő módon, lojális érzésekkel akarták szolgálni munkástevéik ügyét. Egyenes uton akartak haladni és nem dugott ösvényeken. Ezután meghatározza a szervezett munkásmozgalmak három célját:

- 1) szövetkezés és tömörülés útján küzdeni a munkaadók kiuzsorázása ellen;
- 2) szakszervezeti keretekben dolgozni a munkásság kulturális nivójának emeléséért;
- 3) politikai téren eredményeket elérni.

— Az egységes munkásszervezeteknek nincsen politikai jellege — folytatta — bárki lehet a tagja, politikai pártállásra való tekintet nélkül.

Fedák Sári férjhez megy egy francia urhoz.

A nagy magyar művésznő otthagyja a színpadot és első török Franciaországba. Romániát utja és összejűggsben volt szenzációs házasságával.

Ha valaki színésznő, pláne nagynevű művésznő, mindig számolnia kell azzal, hogy magánélete is a legnagyobb nyilvánosság előtt folyik le. A közönség szereti kedvenceit és szeretet odáig terjed, hogy beleszól eme kivételes személyek legintimebb magánügyeibe, vagy ha nem is szól bele, de látni és tudni akar mindent. Még arról is részletesen informált szeret lenni, ami a kedvencek hálószobájában történik. Ilymódon aztán ujabban a nagy színésznőknek nincsenek már budoártikkáik sem.

A nagy nyilvánosság hasonló szeretete és — ellenőrzése mellett folyt le és folyik a híres magyar színésznő, Fedák Sári magánélete is, amely különösen a Molnár Ferenc-cel történt házassága és botrányos válása révén került ki teljesen a közönség elé. Azóta nem tehetett az isteni Zsazsa egy lépést sem anélkül, hogy mindenki ne szerzett volna tudomást arról. A Mindszenty-Valentinóval való ügy, az amerikai turné és Adolphe Menjou, a Bánky Vilmával való veszekedés, a Feld Matyi-aiér, legújabbban Eged Zoltán, mindannyi agyonpertraktált stációja volt a nagy művésznő magánéletének, amely most — amint egy távirat jelenti

nélkül.

Müller Kálmán beszéde — a főispán Gráig tartott, majd az elnök tíz pernyi szünete — rendelt el.

Dán István, a clujli famunkás-szakszervezet titkára következik ezután, aki kijelenti, nem érti, miképpen történik a rendőrség új szakszabja az a tény, hogy egy jogi személyként elismert szervezet titkára összeköttetésben áll a munkásszövetség elnökével. Az ellene emelt vádak egytől-egyig alaptalanok.

— De nem is személyek — mondotta — hanem az egységes szakszervezetek ülnek itt a vádlottak padján, nem Müller Kálmán, sem Dán István, hanem a munkásság leghivatottabb szervezetét tildőzik, még pedig azért, mert bizonyos körök azt állítják, hogy a román kapitalizmus gyenge és meg kell védeni a munkásságtól.

Az elnök a tárgyalást ezután holnapra halasztotta.

— Ismét egy új és nevezetes fordulóponthoz érkezett el. A szűkszavú távirat ugyanis azt adja hírül, hogy Fedák Sári férjhez megy. Még pedig egy francia urhoz. A férjelöltet nem nevezi meg a sürgöny, de azt közli, hogy Zsazsa ott akarja hagyni a magyar metropolist és ki szándékszik költözni Franciaországba.

Ennek a kétségtelenül nagy szenzációt keltő hírnek van egy külön érdekessége, amely főleg bennünket, aradiakat és erdélyieket érint. Amint budapesti színházi körökben beszéltek, Fedák Sárinak ez az új házassága legutóbbi erdélyi, illetve sinaiai útján, helyesebben autótúráján érlelődött véglegesen meg. A benfentekesek úgy tudják, hogy Fedák Sári Sinaiában találkozott a bizonyos francia urral, aki most életfársa lesz és ott beszéltek meg végérvényesen a nagy lépést. Már mikor Zsazsa átutazott itt Aradon, lehetett sejteni, hogy valami ilyes van a művésznő romániai útja hátterében, mert hiszen ez a kirándulása nem volt semmi művészi céllal egybekötve. Ugyáltszik, nincs is szükség mindig erre. Sokszor van az úgy, hogy akkor csinál a színésznő igazán eredményes turnét, ha feléje se néz a színpadnak.

Arlejítés a városi lakásokra.

A régi lakók kapták meg a színházépületi lakások bérletét.

(Arad, szeptember 20.) Ma délután tartották meg a nyilvános árlejítést a városi színházépületben levő lakásokra. Az árlejítés eredményei felett az interimár bizottság mai ülésén döntött. A Schwarz Herman bérletében lévő ötszobás lakásért a régi bérlő az eddigi 60.000 lej helyett 80.000 lejt ígért és miután a beadott három ajánlat között az övé volt a legkedvezőbb, megtarthatta lakását. A Schwarz Adolf bérletében lévő ötszobás lakásért ugyancsak a régi bérlő ígért az eddigi 60.000 lej helyett 80.000 lejt. Az eddig Sugár Jenő dr. ügyvéd bérletében lévő háromszobás lakás ügyében vita keletkezett. Az ügyvéd az eddigi 60.000 lej bérösszeget ajánlotta, Györgyössy Ede városi tisztviselő azonban kérvényt nyújtott be, kérve, hogy a lakást, mint városi tisztviselőnek, neki adják bérbe. Domán Sándor kijelentette, hogy a városnak is úgy kell eljárni, mint minden más háztulajdonosnak. Nem lehet egy husz éves régi bérlőt, aki hatvanézer lejt fizet, kitenni, csak azért, hogy aránytalanul kisebb bér mellett adják a lakást egy városi tisztviselőnek. Olariu felszólalása után a bizottság elhatározta, hogy Sugár Jenő dr.-t hagyja meg a lakás bérletében. Ezzel szemben Györgyössynek dr. Ropalané most megürülő és ugyancsak a színházépületben lévő lakását adják. Özvegy Oster Nándorné megtartotta kétszobás lakását 25.000 lej évi bérért.

Megbűntették az angol királyfit.

Háromnapig szigorított fogság, mert a herceg film-színésznekkel mulatott.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.) Érdekes jelentés érkezett Newyorkból. Az amerikai vízekén hajzó Durbán angol hajó kapitánya — a jelentés szerint — háromnapig szigorított szobafogságra ítélte György herceget, az angol király legkisebb fiát, aki a cirkálón szolgált korvetthadnagy rangban. A szigorú büntetés oka az, hogy a herceg Los Angelesben, a kapitány engedélye nélkül, kiszállt és két napig filmszínésznekkel mulatott.

A negyedik hatalom Angliában.

Minden alkotmányos kulturországban három hatalom van és pedig: a törvényhozó, a végrehajtó és az ítélkező, tehát bírói hatalom. Ezekhez szegődik negyediknek a sajtó.

Különösen áll ez a tétel Angliára, amelynek sajtója a közvélemény szócsove, de igen gyakran a nemzeti ítélőbírája is.

Az angol — a „La Revue de Paris”-ban megjelent tanulmány szerint — szereti újságját, bizik benne, alaposan, gondal olvassa. — Minden újdonság érdekli. Figyelemmel kíséri az eseményeket, mint üzletember, mint sportember, a külföldi híreket, mozgalmakat is gondosan olvassa, mert tájékozott akar lenni.

Ha valaki a londoni „Times” 1788 január havában megjelent első számát forgatja, már abban is talál kimerítő tudósításokat. Párisból épen úgy, mint Frankfurtból, vagy Konstantinápolyból. Ez, mint szigorú hagyomány maradt mostanig. Az elterjedt angol lapok ma is rengeteg eredeti külföldi tudósítással vannak tele, amelyek a szerkesztőségbe posta, táviró, telefon, rádió útján futnak be.

Az angol újságíró lélektana más, mint akár a franciáé, akár — mondjuk — az amerikaié. Tegyük fel — például — hogy egy angol, egy francia és egy amerikai újságíró elutaznak Oroszországba a bolsevizmus tanulmányozására.

A francia újságíró az eseményekről megalkotja a saját véleményét és vagy mint bolsevista, vagy mint antibolsevista tér vissza és így fogja cikkeit megírni. Az amerikai nem mélyed el a kérdésben, érdekes részleteket, „good stories” fog írni, hogy meghassa, vagy mulattassa olvasóit. Az angol az eseményeket

és az emberéket tanulmányozza, szemüveget vesz fel, az angol érdek szemüvegét és ezen keresztül lát meg mindent.

Ez a magyarázata, hogy Anglia oly kevésbé érti meg Európát és annyira félreismeri az európai népeket.

A legrégebb angol lap a „Times”. Megbízhatósága, pontossága, kiállítás — mintaszerű. Az újság beosztása ma is az, mint volt száz év előtt. Husz oldalon jelenik meg, minden rovat állandóan ugyanazon oldalon található. Ósrégi hagyományok szerint az első oldal első hátsó részén a születési, eljegyzési, házassági és halálhírek foglalják el. A 11. oldalon a cikkek vannak. A 14. oldalt a képek töltik ki. 21. hasábon a tőzsdei árfolyamok, kereskedelmi hírek vannak.

A „Times” különösen külföldi hírszolgálatának megbízhatóságára és gyorsaságára büszke. Disraeli mondta egy alkalommal: Két követünk van minden országban: az egyik őfelsége megbízottja, a másik a „Times” tudósítója.

Ha államférfi, tudós, művész valamit akar közölni a nagy nyilvánossággal, akkor a „Times” hasábjait használja fel.

A 20 oldalból a hirdetések csak 8 oldalt foglalnak el. A hirdetésekét nagyon megrostálják; erkölcsötlen, kétértelmű, legkevésbé illetlen hirdetések nem kapnak helyet.

A lap száznegyven éves, de sulya, tekintélye, befolyása ma is a legnagyobb, bár a „Daily Telegraph”, „Morning Post”, „Daily Mail”, „Daily News”, „Westminster Gazette”, valamint a vidéken megjelenő „Manchester Guardian” szintén számottevő sulyai bíró és nagyon elterjedt újságok.

A napilapokon kívül vannak igen tartal-

mas, komoly, magas színvonalon álló hetilapok is. Van azután Angliának két olyan lapja, a melynek mását hasztalan keresnők máshol. Az egyik a „Punch”, mely a gunyolódó, csipekedő élclapok királya, az angol erkölcsöknek, szokásoknak, gondolkodásmódnak valódi leteleményese, az angol politika és társadalom humorának sűrített összefoglalása. A „Punch” egyes számaik kötelező olvasmánynak kellette elrendelni az iskolákban, akár Shakespeare, vagy Bacon munkáit.

A másik ilyen különleges angol lap a „Tit-Bits”.

Érdekes, hogy miként alakult ez az újság.

A század elején egy Georg Newnes nevű állami ügyész azzal szórakozott, hogy minden nap elolvasott egy sereg újságot, mindazt, ami érdekelte, kivágta és fiókjában gyűjtötte. — Amint az egész nagy fiók megtelt, az az ötlete támadt, hogy talán ezek az események, kis történetkék, hírek mást is érdekelnének. Kiválogatta tehát a javát és egy füzetben „Tit-Bits” (Nyakánkságok) címmel kiadta. A közönség a szó szoros értelmében elkapkodta az egypennys füzetkét. Erre az ügyész újabb füzetet adott ki, majd, amikor az is elfogyott, állandósította a füzetkét és minden vasárnap kiadott egyet. Alig három év múlva már 100.000 példányt nyomattak az újságból. Erre Newnes részvénytársaságot alapított és felhívta a közönséget, hogy jegyezzen részvényeket. Egy feltételt szabott: részvényes csak újságelárusító lehetett, vagy olyan, akinek újságelárusító bódéja van. Más nem. Így London majdnem minden könyvkereskedője, újságelárusítója részvényes lett és már saját érdekében is azon volt, hogy a „Tit-Bits”-ből minél több fogy-

Rendbehozzák az aradi temetőket.

(Arad, szeptember 20.) A napokban megemlékeztünk Mihulin Miklós interimár bizottsági elnökhelyetets felszólalásáról, amely a bizottság ülésén az aradi városi temetők elhanyagolt állapotáról hangzott el. Az interpelláció nyomán az interimár bizottság a temetők felügyeletét a gazdasági osztálynak adta át, elrendelve, hogy a temetőket hozzák rendbe. Ma délelőtt Varjassy Lajos interimár bizottsági tag, Dirlea Vazul gazdasági tanácsos kíséretében megtekintette az aradi temetőket és kiadta a szükséges utasításokat az ott uralkodó botrányos állapotok megszüntetésére.

A felső temetőben megállapítást nyert, hogy nappal csak egy, éjszaka pedig két ór van. Ez nem elegendő a temető felügyeletének elvégzésére és főleg a sűrűn megismétlődő lopások megakadályozására. Ezért hamarosan szaporítani kell az őrk számát. Megszüntetik azt a botrányos állapotot, hogy minden látogatót leigazoltatnak és molesztálnak, hanem csak a gyanús embereket ügyeik meg az őrk. Varjassy Lajos ezenkívül rendelkezést adott ki arra, hogy a magasra nőtt fűvet lekaszálják, a gyomot eltávolítsák és amennyire lehet, hozzák rendbe a temetőt. Nagy probléma az elhagyatott sírok gondozása, miután nagyobb összegű alap kellene erre a célra.

Botrányos állapotokat tapasztaltak az alsó temetőben is, ahol az egyik sírásó valóságos terror alatt tartotta a temető látogatóit. A mai kihallgatások ebben a tekintetben a következő esetet hozták napvilágra:

Egy uriaszony, akinek gyermekét nemrég temették el, egy cserép virággal ment ki a gyermek sírjához, azonban, miután nem találta meg rögtön a sirt, az egyik sírásóhoz fordult felvilágosításért. Véletlenül éppen ez a sírásó állott a közelben s amikor az uriaszony előadta kérését, durván rákiáltott:

— *Virágra van pénze, de nekem egy kis borraivalót adni, urra nem.*

Az uriaszony annyira megijedt az inzultus következtében, hogy sírni kezd. A kihallgatások minden tekintetben beigazolták a felhozott vádakot, mire a gazdasági hivatal a sírásó elbocsátását határozta el. Az alsótemető felügyelőjének egyben szigorú rendeletet adtak ki, hogy a közönséggel udvarias modort tanúsítsen.

A ma hozott rendszabályok mindenesetre általános tetszést okoztak, miután a polgárság

jon. Két év előtt, mikor a szerény ügyészből már negyvenszeres milliomos és „sir” lett, újságja 2,200.000 példányban jelent meg.

A legérdekesebb a dologban, hogy a „Tit-Bits” sem politikával, sem irodalommal, művészettel, tudományokkal nem foglalkozik, humoros dolgokat sem lehet benne találni. Az újság csak — statisztikai adatokat közöl.

Néhány példát bemutatunk.

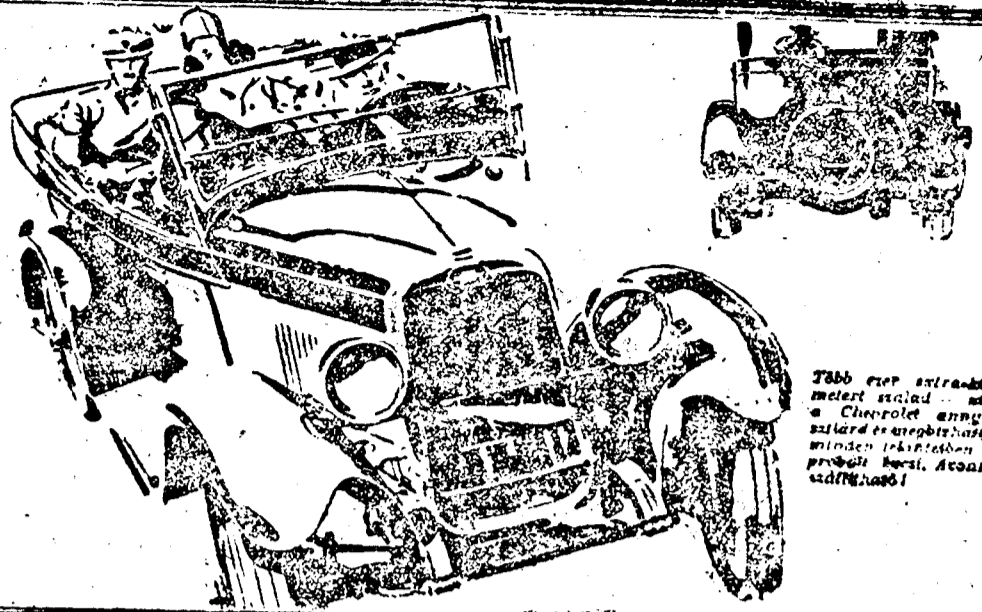
Valahol a világon léeg egy színház. A „Tit-Bits”-ben erre statisztika fogja bemutatni, hogy az emberi művelődés kezdete óta összesen 18.783 színház égett le. Ha már most a színházi nézőközönséget átlag 1200-ra vesszük, akkor Krisztus születése óta 2,253.960 ember lelte a színházban tüzhálalát.

Vagy például egy örült merényletet követ el az angol trón örököse ellen.

Ez elég alkalom a „Tit-Bits”-nek, hogy a következőkra adjon statisztikai képet: Felsorolja, hogy száz év alatt hány merénylő vagy gonosztevő volt elmebeteg; kik voltak az uralkodó, vagy fejedelmi származású egyének, akik ellen merényletet követtek el; ismerteti, hol, mikor járt ilyen merénylet szomorú sikerrel; megtudjuk mindazon kiváló egyéniségek nevét, akiket utazásuk közben halálos baleset ért; mindazoknak a vasúti átlomásoknak a felsorolása, ahol valamikor merényletet követtek el.

Ha valamilyen formában például a tojásról csak szó, akkor bizonyos, hogy a lap következő számában meg fogja írni, hogy aznap 17,000.483 tyúk 8,400.093 darab tojást tojt.

Ilyen és ezekhez hasonló közlemények teték a „Tit-Bits”-et Anglia egyik legelterjedtebb, de tegyük mindjárt hozzá, egyik legsajtósabb lapjává.

Több ezer extra-közművelés miatt... a Chevrolet annyira szilárd és megbízható, minden tekintetben kiemelkedő. Acsanak adhatóság!

Gyönyörű modell a nagy kocsik stílusában

....mégis rendkívül olcsó és a szolgáltatásban különösen bevált

Az 1928-as Chevrolet első vevője sem kísérletezett már — mert olyan kocsit vásárolt, amelyet 17 év óta állandóan tökéletesítnek. Most Ön még biztosabb lehet, mert mintegy hétszáz-szer tulajdonosa örvend a Chevrolet-kocsinak.

Egyszerűen, szilárdan, minden nélkülözhető kelléktől mentesen épült, hogy olcsó legyen az ára és alacsony az üzemeltetési költsége; de emellett a Chevrolet mégis minden tekintetben nagy kocsí. Hosszabb, tágasabb és kényelmesebb, mint bármely más hasonló alacsony árú kocsí. A keréktáv 107 hüvelyk, az ülések szélesek és különösen vannak rugózva. Duco-val van fényezve, ezzel a szép,

tartós lakkkal, améiyet a világ legfényűzőbb kocsijaihoz használnak. A motort olajsűrű és légtisztító védi. Elegendő, kényelmes hely van a kormánynál.

Amellett a Chevrolet* gazdaságos kocsí. Tanulmányozza az árakat, azután kérje az eladót egy próbaútra. Jegyezze meg a kocsí külsején, és felszerelésén kívül, milyen erős a kocsí, milyen nyugodtan fut!

Turakocsi, 150.000 lei; Coupé, 210.000 lei; Roadster, 150.000 lei; Sedan, 220.000 lei; Coach 210.000 lei; Imperiai Landau 230.000 lei.

LEONIDA & Co. — BUCAREST
ARAD — FRĂȚII BODEA
Fiókok és képviselők egész Romániában

CHEVROLET

A General Motors gyártmánya

azért jár ki a temetőbe, hogy a holtak iránti kegyeletét rója le és az ilyenkor történt inzultusok és kellemetlenségek fokozottan éreztetik ha

tásukat. A kezdet után mindenki jogosan remélheti, hogy végre rend lesz az aradi temetőkben.

Német birodalmi képviselők Aradon.

Ma délelőtt nyolc németországi képviselő érkezett Aradra, hogy a némettség itteni helyzetét tanulmányozza. — A képviselők romániai körúton vannak és tájékoztatni fogják a német közvéleményt Románia gazdasági helyzetéről.

(Arad, szeptember 20.) Ma délelőtt igen érdekes külföldi vendégek tettek látogatást Aradon. Timisoara felől autókon érkezett a városba

ma délelőtt nyolc német Reichstag-képviselő, valamennyien a katolikus centripárt tagjai, akik már szombat óta tartózkodnak Románia területén.

A német birodalmi gyűlés tagjai, akik Paul Schulz-Gahmen képviselő vezetésével jöttek Romániába és ma Aradra, a következők: Franz Bronfeld-Ettmann, dr. Herold, Hermann Hoffmann, Mathias Neyses, dr. Drees, Feilmayer és Röhingk.

A német képviselők e csoportja a Dunán lehajózott egészen Orsováig és onnan fölfelé utazva, bejárták az egész Bánátot, tanulmányozva az itteni gazdasági viszonyokat és a bánáti némettség helyzetét. A képviselők csodálkozva állapították meg, hogy a mezőgazdasági berendezések a Bánátban mily modernnek és a termelés mily elsőrendű, modern gépekkel folyik. Vasárnap elítogattak Guttenbrunnba, ahol résztvettek a kirvájón, majd megtekintették a többi falvakat, látogatást tet-

tek Timisoarán és ma délelőtt Aradra érkeztek. A képviselők az aradi német párt elnöke, dr. Müller Vendel kalauzálása mellett megtekintették a cukorgyárat és az ujaradi zöldségtermelőt és délben dr. Müller Vendel vendégei voltak ebédre. Különlegesen érdekes tagja volt a csoportnak a hatalmas termetű, ősz dr. Herold képviselő, aki jelenleg 82 éves és immár 40 év óta tagja a német birodalmi gyűlésnek. A német kisgazdákat Feilmayer képviseli a csoportban.

A német parlament tanulmányuton lévő tagjainak roppantul megtetszett Arad és többen emlegették, hogy jövőre is eljönnek ide.

A képviselők tapasztalataikról terjedelmes jegyzékeket készítettek és otthon valamennyien újságcikkekben fogják tájékoztatni a német közvéleményt a romániai gazdasági, néprajzi és nemzetiségi viszonyokról.

Ma délután autón kirándult a parlamenti csoport autón a Hegyaljára, onnan pedig visszatértek az aradi pályaudvarra, ahonnan elutaztak Magyarország felé. Budapesten és Magyarországon hasonló célzattal 2 napot töltenek el a német képviselők és aztán visszautaznak hazájukba.

A román delegáció szombaton Németországba megy.

A román-német gazdasági megegyezés. — A kormány helyén marad. — Kedvező hírek a külföldi kölcsöntárgyalásokról.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-tudósítójának telefonjelentése.) Bratianu Vintila miniszterelnök tegnap folytatta a berlini román delegáció tagjaival tanácskozását és részletesen átvették a román-német gazdasági megegyezés anyagának tanulmányozását. Végül megszövegezték a kormány ellenjavaslatát. A tárgyalásokat még nem fejezték be véglegesen, annyi azonban bizonyos, hogy a bizottság szombaton indul utnak Németországba.

A Cuvantul jelentése szerint, most már nem lehet szó a kormány visszalépéséről. A helyzet fenyegető volta elsimult, a külföldi kölcsön ügye kedvezőre fordult. Azonban még abban az esetben is, ha a kormányt a kölcsön ügyében vereség éri, akkor is helyén marad a kabinet, mert távozása előtt teljesen el akarja intéztetni a petróleum-panama ügyét, ezenkívül módosítani akarja a választójogi törvényt.

Victor Antonescu egy párisi lap munkatársa előtt nyilatkozott a román kölcsönről és

elmondotta, hogy a kölcsöntárgyalások a nyári szünet miatt szakadtak félbe, azonban a tárgyalások most újból megkezdődtek és kedvező mederben haladnak. Azt reméli, hogy legkésőbb novemberig az egész kölcsön-ügy befejezéshez jut. Ami a Németországgal való tárgyalást illeti — mondotta Antonescu — azok is kielégítően haladnak előre.

A külföldről érkező hírek különben változatlanul optimizmusra adnak alkalmat. A mai minisztertanács foglalkozott részletesen a külföldi kölcsön ügyével és Bratianu Vintila miniszterelnök részletes jelentést tett ennek az ügynek minden fázisáról.

A francia köztársaság elnöke a becsületrend parancsnoki rendjével tüntette ki Eftimie Antonescut, aki nagy sikerrel tevékenykedett a francia-román pénzügyi megegyezés létrehozásán.

Tegnap este külföldi utra indult Constantinescu Tancred, akit a kormány nagyon fontos megbízatással küldött külföldre.

Japán nem írja alá a Kellogg-paktumot.

Kína az idegen csapatok eltávolítását kéri a Népszövetségtől. — Amerika nem vesz részt a leszerelési konferencián.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.) A nankingi jelentések szerint a kínai külügyminiszter jegyzéket tett közzé a Kellogg-paktumhoz való csatlakozás ügyében. A jegyzék kijelenti, hogy a kormány felfogása az, hogy az egyezményt aláíró államoknak tiszteletben kell tartani egymás szuverenitását. Ez kizárja azt, hogy idegen területen csapatokat tartsanak, tehát a kormány reméli, hogy a Kínát megszálló idegen csapatokat hamarosan visszavonják.

A tokiói jelentések szerint a minseito párt gyűlésezett a Kellogg-paktum ügyében s

megállapította, hogy a paktumot — bármilyen humánus az — Japán még sem írhatja alá. A szerződést ugyanis népiük nevében a szerződő felek kormányai írják alá, míg a japán alkotmány értelmében szerződéseket csupán a mikádó köthet.

Washingtonból jelentik: Coolidge jegyzéket intéztek Angliához. A jegyzékben megállapítja, hogy minden egyezmény, amelyet Anglia és Franciaország kötnek, tekintet nélkül Amerika érdekeire, lehetetlenné teszi, hogy Amerika továbbra résztvegyen a genfi leszerelési tanácskozásokon.

TELEFON 70. ERZSEBET SLAGERMOZGO TELEFON 70.

Erdélyben premier. Ma d. u. 5, 7 és 9 órákor Erdélyben premier.

Világláger. Fenségesen sz'p látványosságok. Róma, Nápoly és az olasz tengerpart.

„Az abbé titka.” Főszeropben: W. Dieterle (a Cigánybáró főszereplője) és Marcella Albani.

Jön! Iván Mosjoukinevel a Rejtelmek háza. Jön!

Maxim Gorkij fia hiva a cárizmusnak.

A nagy orosz író, félkaru fia filmet ír Hollywoodban. — Zinovi Peshkov francia őrnagy elmondja kalandos élettörténetét.

Los Angelesből jelentik: Hollywood olyan mint egy láthatatlan óriás kéz, mely minden ragyogó tehetséget, női szépséget, nagy író, rendező-zsenit és mindenkit, akiből üzleti hasznót remél, kinccsel fizet meg és áttemel az Oceánon.

Igy került Hollywoodba Zinovi Peshkov francia hadseregbeli őrnagy, ki orosz születésű ember és Maxim Gorkij fia. Gorkij, mint ismeretes, csak írói neve a világhírű orosz írónak. Tényleges neve Maxim Peshkov. Zinovi Peshkov francia őrnagy. Maxim Gorkij fia, aki most filmet ír Hollywoodban. Zinovi Peshkov egyik könyvéből most filmet csinál a Metro-Goldwyn-Mayer stúdió.

Peshkov őrnagy alacsony, rokonszenves ember. Határozott, kemény arcvonásai vannak. Már messziről meglátszik rajta a civilbeöltözött katona, aki dacolni tud a veszedelmekkel. Végigverekedte a világháborút és a champagnei harcokban jobb karját elvesztette. Peshkov még nem adott intervjút amerikai újságíróknak, mert nem akarja, hogy értékét apja irodalmi érdemei alapján becsüeljék meg. Kerül minden hangos reklámot és türellemmel vár, amíg munkája a közönség elé kerül és megismerik az ő írói értékét is, függetlenül minden Gorkij-námszótól.

Peshkov kérdéseimre ezeket mondotta el: — Egész fiatalon kerültem Oroszországból Párisba. A háboru kitörésekor önként bevonultam és 1914. augusztus 6-ika óta a francia hadseregben szolgáltam. A champagnei harcok borzalmas emlékei idéznek fel: grá-

nátszilánk, freccsenő sár megfertőzi a jobbkaromat. Kórház, műtőasztal, nincs veszteni való idő. Operálás az egyetlen mentés. Elfogyott az éter, leszíjaztak, én egyet ordítottam, aztán lehunytam a szememet. És vártam, némán kintódtam. Amíg a karomat levágták...

— És a háboru végén!

— Miután oroszul és angolul is beszéltem. Áthelyeztek az afrikai idegen légióba. Marokkóban zászlóaljparancsnok voltam. És véres harcaink történetét, rettenetes küzdelmeinket a marokkói törzsekkel, a tízes pokol minden emlékét, szenvedését naplókalkban örökítettem meg. Igaz történeteket és eseményeket írtam le, csak a neveket másítottam meg. A könyv címe: The Bugle Sounds. (A kürt szól) és az idegen légió életének minden keservét cleveníti meg. A Metro-Goldwyn-Mayer stúdió párisi képviselője levél útján érdeklődött könyvem filmesítési joga ügyében. Miután a megállapodás megtörtént, ez év február havában Hollywoodba jöttem, ahol George Hill rendezővel Marokkóba utaztunk a vidék és a légió tanulmányozása végett. Visszatérésünk óta együtt dolgozom a scénáriumon. Mr. Hill-el és rövidesen hozzáfogunk a filmhez, melynek befejezése után valószínűleg visszatérek Párisba...

Peshkov őrnagy, mint minden udvarias európai, elragadtatással beszél Hollywoodról. Még sohase látta azelőtt, hogyan csinálnak filmet. Magyarországról sokat hallott: Budapest Közép-Európa Párisa, a magyar katonák

vitézül verekedtek a háboruban. A magyar írók közül Jókait, Molnár Ferencet és Biró Lajost ismeri. Amikor Oroszországról beszél, a szemé elborul, mintha belül fájdalmas seb szakadt volna fel. Talán sohase térhet vissza Oroszországba. Ő a cárizmus hiva. Atyját, Maxim Gorkijt pedig a szovjetkormány fejedelmi ünnepléssel fogadta, amikor visszatért Olaszországból, mint amilyen pompával Peshkov őrnagy fogadná valamelyik Románfiót.

Vasárnap d. e. 1/2, 12 órákor

NAGY MATINÉ Trulala hercegnő

Lilian Harvey, Harry Halm és Hans Junkermannal. 10, 15 lejes helyárak

az Erzsébet slágermozgóban.

Irodalom és művészet

* Félmillió költséggel renoválják a színházat. Megirtuk a napokban, hogy Robu János dr. interimár bizottsági elnök megígérte az aradi színpártoló bizottság küldöttségének, hogy gondoskodni fog az aradi színház renoválásáról. Igéretét azonnal teljesítette is, amennyiben rendeletet adott ki Muresan János városi főmérnöknek a szükséges munkálatok azonnali megejtésére. A főmérnök ma jelentést tett a város vezetőségének arról, hogy a legszükségesebb munkálatokat már végrehajtották és most következik a festés és a székek kijavítása. A munkálatok összesen 450—480.000 lejbe fognak kerülni.

Művészi fényképek és levelező-lapok NAGY GÉZANAL ARAD, Bulevardul Regina Maria 8. megyeházzal szemben. 1096

* Az aradi Gutenberg Dalkör fenállásának 25. évfordulója alkalmából, október 7-én este 8 órai kezdettel, a Kulturpalotában díszhangversenyt rendez a következő műsorral: Immul Regal. Ünnepi bevezető. Hans Wagner: Gót hűség. Porumbescu: Numele tau. Galinescu: Linisor. Versek: Zala Béla szavalóművész. Goldmark: Bucsu. Bátor Szidor: Spanyol szerenád. Pogatschnigg—Szabolcska: Dal a dalról. Erkel—Petőfi: Elvennélek én csak adnának. Fekete Tivadar (Temervár): A dal, az újság és az újságíró (konferánsz). Wagner R.: Dal az esti csillaghoz, Tannhäuserből. Baritonszóló: Tamásovits Ferenc. Wagner R.: Zarándokok kara, Tannhäuserből. Weyts: Óda az erdőhöz. (Az 1923. évi amsterdami nemzetközi versenyen volt kötelező kar.) Versek: Zala Béla szavalóművész. Zichy: Szerenád. Zongoránál Bogdány István zenetanár. Petőfi—Fersch: Egy gondolat bánt engemet. A kart Kováts Gyula karnagy vezényli. Belépő díj nincs. A műsor megvétele kötelező.

— RÁDIÓMŰSOR. Péntek, szeptember 21. Wien—Grác. (Romániai idő.) 22. Vidám est. — Berlin. 21.30. Zenekari hangverseny. — Boroszló. 21.30. Szimfonikus hangverseny. — Frankfura a. M. 22. Angol zene. — Leipzig. 21.15. Zongorahangverseny. — Milánó. 21.50. Szimfonikus hangverseny. — München. 21.15. Szimfonikus hangverseny. — Nápoly. 21.50. Operaelőadás. — Pozsony. 20.30. Hangverseny. — Prága. 21.30. Hangverseny. — Róma. 21.51. Zenekari hangverseny. — Zágráb. 21.35. Skandináv est. — Budapest. 10.30, 12.45 és 16. Hírek, közgazdaság. 18.45. Szórakoztató zene. 21.40. Népszínműrészletek. 23. Schrammel-zene.

INGYEN KAPJA

6 hó végéig

AZ ARADI KÖZLÖNY-T

ha ma megrendel.

Az előfizetést csak 1928. október hó 1-től számítjuk.

Szenzációs felfedezés a rákbetegség gyógyítására.

A rádiummal vegyített platinatú teljesen visszafejlesztí a rákdaganatokat. — Olcsóbb lesz a rádiumkezelés.

(Bécs, szeptember 20.) Hamburgból jelentik: A természettudósok és orvosok gyűlésén dr. Heiner professzor érdekes előadást tartott dr. Fischer Alajos bécsi kémikus felfedezéséről, akinek sikerült platinatú rádiummal vegyíteni. Dr. Heiner a vegyítés által előállított „point“-okkal két éven át kísérletezett és ezek során megállapította, hogy a pointok használható sugármennyisége tízszer nagyobb, mind az eddig használatos rádiumcsövecskéké és a sugárzás biológiai és therapeutikai szempontból összehasonlíthatatlanul hatásosabb, mivel a rádiumplatina-pont alkalmazásánál az összes kemény és puha héta-sugárzást, sőt egy részét az alfa-sugárzásnak

is igénybe lehet venni.

Dr. Heiner elmondotta, hogy 30 igen súlyos rákesetnél, amelyeknél már gennyes, krónikus daganatok mutatkoztak, sikerült pointozás által teljes gyógyulást elérni.

Az új gyógymódnak az az előnye is megvan, hogy az egészséges részek megsértését el lehet kerülni és aránylag sokkal kevesebb rádiummennyiségre van szükség, mint eddig. Orvosi körök bizonyosra veszik, hogy a pointok, ezek a rádiumot kisugárzó, vékony platinatú, csakhamar a legszélesebb körben el fognak terjedni és nagyban hozzájárulnak majd a rákbetegség leküzdéséhez.

Éles támadás a város főorvosa ellen.

Az interimár-bizottság mai ülésén Vulpe József két elpanaszolt eset kapcsán Cucu dr. főorvos azonnali felfüggesztését sürgette. — Cucu Vazul dr. válasza a támadásra. — Vulpe mint magánember bünvádi feljelentést tesz a főorvos ellen.

(Arad, szeptember 20.) Meglepetés esemény történt ma délután az interimár-bizottság ülésén. Az ülésen Vulpe József szólalt fel és élesen támadta két esetből kifolyólag dr. Cucu Vazul városi főorvost, kérve, hogy táviratilag interveniáljon a város főorvos felfüggesztése s a fegyelmi vizsgálat elrendelése érdekében, egyben pedig tegyen ellene bünvádi feljelentést az aradi ügyészségen. Az érdekes ülés a következőképpen folyt le:

A bizottság mai ülésén Vulpe József bizottsági tag interpellált. Elmondotta, hogy tegnap délután egy biciklista elgázolta Szabadi Anna aradi árusítónőt, aki sérüléseket szenvedett. Miután az asszony szegény, aki csak nagy nehézséggel keresi meg a Szabó-drogériával szemben lévő elárúsítóbódéjában mindennapi kenyerét, felkereste dr. Cucu Vazul városi főorvost, hogy az megvizsgálja. Cucu dr. anélkül, hogy megvizsgálta volna, azt mondotta az asszonynak:

— Végeztünk, menjen kórházba.

Amikor pedig az asszony irást kért, amelynek a birtokában a kórházban jelentkezhet, türelmetlenül ismételte:

— Végeztünk már.

— Az asszony — folytatta Vulpe — az elnökhelyettesi irodába ment panaszra, ahol találkozott vele és elvitte dr. Bradean Athanasz megyei főorvoshoz, aki megvizsgálta és látetelet állított ki sérüléseiről. Ez az eset a városházán történt, a közegészségügyi hivatalban. Könnyen megtörténhetett volna, hogy a szerencsétlen asszony bordatörést, vagy belső vérzést szenved, amelynek következményeképpen, kellő orvosi kezelés hiányában két-három óra alatt elpusztul. Miután nem magánorvosról, hanem városi főorvosról van szó, a kinek az ajtáján ez áll: „Szegényeknek ingyenes kezelés” — Cucu Vazul dr.

súlyosan megszegte az egészségügyi törvényt, sőt olyan cselekedetet követett el, amely esküszegést és a büntetőtörvénykönyv erre vonatkozó szakaszába való beleütközést jelent.

Ezért javasolja, hogy a város értesítse az újabb esetről táviratilag az egészségügyi miniszteriumot, kérje egy vezérfelügyelő sürgős kiküldését a fegyelmi vizsgálat levezetésére és egyben a főorvos azonnali felfüggesztését. Továbbá

miután a büntetőtörvénykönyvbe ütköző esetről van szó, tegye át jelentését az aradi királyi ügyészséghez, hogy a bünvádi eljárás megindulhasson.

— Ez azonban nem az egyedüli eset — folytatta a bizottsági tag. — 1928 márciusában egy szegény városi napszámos, névszerint Straici Dusan kereste fel a főorvost fiával. A fiút az iskolában a tanító megverte és orvosi bizonyítványt akart erről szerezni. A főorvos erre kijelentette, hogy csak háromszáz lej kifizetése ellenében hajlandó bizonyítványt adni. A szegény napszámosnak, aki mindössze hetven lejt keres naponta családjá eltartására, nem volt pénze és miután másképpen nem kaphatott volna bizonyítványt, Muresan János városi főmérnököt kérte kölcsön a szükséges összeget. Miután véleményem szerint a

főorvosi hivatal helyiségét nem használhatja fel kereseti forrásnak, ezzel is súlyos visszaélést követett el dr. Cucu.

Dr. Cucu Vazul városi főorvos válaszolt az interpellációra és kijelentette, hogy a Szabadi Anna által előadott történet nem fedi a valóságot. Szabadi Anna a baleset megtörténte után hozzá futott és mindjárt látta, hogy egyszerű horzsolásról lehet csak szó, amilyent minden iskolásgyermek kaphat. Nem volt szükség tehát első segélyre és miután az ingyenes kezelés a kerületi orvos dolga, dr. Pascutiu Sever kerületi orvoshoz küldötte az asszonyt.

Ami a büntetőtörvénykönyv idézett szakaszát illeti, annak semmi köze a történet esetehez, sőt az egészségügyi törvény is neki ad igazat, miután az is kimondja, hogy a szegények ingyenes kezelése a kerületi orvos dolga.

Ha Szabadi Annának első segélyre lett volna szüksége, azt megadja.

A kérdés körül éles vita keletkezett Vulpe József és dr. Cucu között, majd Vulpe kijelentette, hogy a főorvos nem mondhatja, hogy eleget tett kötelességének, amikor csak az asszony könyökét nézte meg és nem végzett orvosi vizsgálatot. Könynyen megtörténhetett volna, hogy az asszony belső sérülést szenved.

Cucu dr.: Az asszonyt jól ismerem. Minden héten jön hozzám valamilyen panasszal vagy kérréssel.

Vulpe: Szóval, ha valaki szegény és rá van másokra szorúlva, mindjárt bolond?

Cucu dr.: Ha tényleg első segélyre lett volna szüksége, nem hozzám jön, hanem dr. Luszt Ferenc hatósági orvoshoz, akinek a rendelője sokkal közelebb van.

Az orvosi bizonyítványra vonatkozólag Cucu dr. kijelenti, hogy minden orvosi bizonyítványért fizetni kell. Nemcsak magánszemélyeknek, hanem a hatóságoknak is és ha az ügyészségnek egy, hivatalból üldözendő büncselekménnyel kell látetelet, az igazságügyminiszterium azt is fizeti.

— Én sem ingyen tanultam és szereztem a bizonyítványomat — jelentette ki a főorvos.

A bizottság ezután zárt ülést rendelt el, hogy a kérdést letárgyalja. Az ülés után kihirdették a határozatot, amely szerint az interimár-bizottság ezen két újabb ügyet is átteszi a miniszteriumhoz megítélés végett.

Vulpe: És én, mint magánember, megteszem a bünvádi feljelentést a főorvos ellen.

Mihulin Miklós elnökhelyettes ezután felhívta a főorvos figyelmét arra, hogy a közönséggel udvariasabban bánjon és ne felelje el, hogy nem a közönség van a hivatalért, hanem megfordítva. Cucu dr. erre kijelentette, hogy kilenc esztendeje főorvos Aradnak és ezen idő alatt semmi panasz nem merült fel ellene. Mindenkivel kulánsan, udvariasan bánt és ennek tulajdonítható, hogy a közönség sokszor olyan ügyekkel is felkereste, amelyek nem tartoztak hozzá, mert mindenki tudta, hogy nála kellő felvilágosítást kaphat. Az ügy iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg városszerte.

Robu János dr. Bucurestiben

Teljes eredménnyel intézi a város ügyeit az interimár bizottság.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítójának távirata.) Dr. Robu János, Aradváros interimár-bizottsági elnöke két nappal ezelőtt Bucurestibe érkezett, ahol a belügyminiszterrel, Franaso-vici államtitkárral, valamint a községi ügyek vezérigazgatójával folytatott tárgyalásokat a várost érdeklő fontos ügyekben. Az interimár-bizottsági elnök ismertette a nemrégben megrendelt öntözőgép és a faellátás ügyét és beszámolt arról a helyzetéről, amely jelenleg az aradi gázgyárban uralkodik. Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítója beszélgetést folytatott dr. Robu Jánossal, aki a következőket jelentette ki:

— Még két napig maradok Bucurestiben. A belügyminiszteriumban folytatott eddigi tárgyalásaim során arra következtetek, hogy a miniszterium Aradváros összes kívánságait kedvezően és gyorsan fogja elintézni és így utam teljes eredménnyel járt.

Az interimár-bizottsági elnököt bucuresti-i tartózkodása alatt számos, Bucurestiben élő aradi származású magyar kereste fel látogatásával.

MARSPARTI APOLLO
9 órákor 5, 7 és 1/10 órákor
Ma, pénteken utoljára
Tolstoj Leó híres regénye nyomán:
Bettenetes Iván.
A főszerepben: Mária Ivanowna és Leonidow.
Holnap: HINDU SIREMLÉK. Új kópia.

Premier URANIA Premier!
5, 7 és 1/10 órákor
Ma, pénteken:
Cserkészkapitány.
Vad nyugati történet az amerikai cserkészek közreműködésével.
A főszerepben: MARY CARR, FRANK THOMSON és fehér lova: SILVER-KING.

A APOLLO A
P VASÁRNAP D. E. 1/12 ÓRÁKOR P
O **NAGY MATINE** O
L ELSŐRANGU MŰSORRAL L
L OLC SÓ HELYARAKKAL. O

U URANIA U
R VASÁRNAP D. E. 1/12 ÓRÁKOR R
A **NAGY MATINE** A
N KIVALÓ MŰSORRAL N
I OLC SÓ HELYARAKKAL. I
A A

— Magyar képviselő a tótok autonómia-jaért. Prágából jelentik: A cseh sajtó hevesen támadja Szüllő Gézát, a csehszlovákiai magyarság egyik vezérét, azért a beszédéért, amelyet Szeréden tartott, tót és magyar nyelven. Szüllő beszédében a magyarok és tótok évszázados együttműködéséről beszélt, kijelentette, hogy a két nép mindig testvérnek tartotta egymást és az ezeréves rabságról szóló frázis mese. A régi Magyarországon a tótok mindig nyitott ajtókra találtak. Szüllő kijelentette, hogy a tót autonómia zászlaját, amelyet Hlinka elárult, az utolsó csepp vérig védeni fogja.

Semmi különös. Csak épen mindennap korábban gyújtjuk meg a villanyt. Csak épen meghosszabbodtak diszkrétén az esték. Most már korábban tipeghet Büzsike sietősen jó sötétben valamelyik rejtélt kis ucca felé, amelynek sarkán izgatottan cigarettázik a mindennapi szeladon. Csak én, hogy drva, sárga slavatag a strand s nem borzolja bronzsült testek a barna folyót. Csak annyi, hogy több a dolga az ekkeseredett uccasprőnek. Istenem: anyny! szdradt, sárga levelet szemételnek mostanában a fák . . . Szóval, ugye: semmi különös. Csak én, hogy szeptember. És holnap már 21.

„Der jetzt allein ist Iria Rike vatahot — wird es lange bleiben . . .“ Ó, bocsánat, most látom csak, hogy verssor, ami papírra került. Tudom, nem való, unalmas, sőt illetlenség formába öntött lírát emlegetni ezen a helyen, de valahogy egészen poétaszzerűen vagyok ezzel a dologgal. Ahogy Nagy Emma mondja: „dalolok és nem tehetek róla.“ Kell lit a líra, a bus zengés, a szép ellankadás zenéje, mivelhogy a láradt tehetetlenség sóhaja az ősi dal. Mert szomorú az, hogy megszűnt a tér, ledönthetetlenek a falak és Valaki mindenkit megdőlít valahol: eddig és nincs tovább. És teszeszűben kétségbeesztő tudni ezt és menni akaratlanul e pont felé percekkel, órákkal, napokkal, hónapokkal, évekkel.

Most ismét egy év. Rezignált beletörődés: nem tehetni semmit, csak leírni, hogy megint egy esztendő, újból öregedtünk egy évet. Hogy holnap már ismét szeptember 21.

Valami tanyar kis humorral emlegettük eddig, ha nyarat imitált a nap és golya, fecskébucsu után is lengén begyeskedhettek szépeink a korzón: itt a vénasszonyok nyara. Most már ezt se lehet. A nyár ugyan itt volna. Csak ép vénasszonyok nincsenek. Itt-ott egy-egy töpördött anyóka a park padon? . . . Istenem, ezek már se nem asszonyok, se nem vénék. A főbbi mind térdenfélülzoknyás rengés-ringás és fantasztikus domborulatkollekció. Derűs, viháncos, ifju és bohó. Direkt tapintatlanság — most már belátom — kikidáltani, hogy újra itt az ősz, hogy holnap van az ünnepléses premjer. Hogy holnap szeptember 21.

Fóthy Ernő.

— Pilsudszky marsall a fővárosban. Bucurestiből jelentik: Pilsudszky marsall vasárnap Bucurestibe érkezik, hogy résztvogyen a lengyel-román katonai válogatott labdarugómérkőzésben. Este a marsall tiszteletére bankettet rendeznek a Pallas Athene egyik külön termében.

— Felemelték a francia miniszterek fizetését. Párisból jelentik: A kamara pénzügyi bizottsága tegnap vita nélkül megszavazta a miniszterek fizetésemelését, 80.000 frankról 180.000-re. Az autótartás költségeit huszonötezer frankról ötvenezerre emelték.

— Le akarták foglalni a prágai magyar követséget. Londonból jelentik: Ismeretes, hogy a magyar-cseh döntőbírók kártérítést ítélt meg az 1919 évi, felvidéki vörös offenzíva által károsodott csehoknak. A magyar kormány a döntést jóváhagyás végett a jóvátételi bizottság elé óhajította terjeszteni, mialatt a károsultak arra kértek engedélyt, hogy a cseh területen lévő magyar javakat, többek között a prágai magyar követséget lefoglalhassák. A londoni cseh követség cáfol: az esetről szóló híreket.

— Textilsztrájk Francia- és Lengyelországban. Párisból jelentik: Északfranciaország Halluin nevű városában tegnap általános textilsztrájk tört ki, amely alighanem kiterjed egész Északfranciaországra. — Varsói jelentések szerint Lodzban ugyancsak textilsztrájk ütött ki. Itt 40,00% munkás hagyta abba a munkát.

Iskolatáskák, füzetek, rajzszerkek, isk. felszerelések legjobb minőségben: KERPEL-nél.

Ileana királyi hercegnő Aradra jön.

Az előkelő vendég az aradi háziipari iskolát látogatja meg.

(Arad, szeptember 20.) Megbízható bucuresti-i forrásból azt a híradást kapjuk, hogy a jövő hónap folyamán magas vendége lesz Aradnak. Ileana királyi hercegnő a jövő hónapban végiglátogatja az ország háziipari iskoláit és körutja közben Aradra is eljön, ahol szintén megtekinti az itteni háziipari iskolát. A bucuresti-i híradás kapcsán az aradi

háziipari iskola már megkezdte az intézkedéseket a királyi hercegnő méltó fogadtatására és ezzel kapcsolatosan azt kérte a várostól, hogy a tulajdonát képező házat, amelyben az iskola van elhelyezve, alaposan renoválják és helyezték olyan állapotba, amelyben méltó ilyen magas vendég látogatására.

— Beiktatták a budapesti református egyházmegye új gondnokát. Budapestről jelentik: A budapesti református egyházmegye mai közgyűlésén beiktatták az egyház új gondnokát, gróf Teleki Tibort.

— A volt mecklenburgi igazságügyminiszter elcsábította unokahugát. Schwerinből jelentik: Dr. Brückner, volt mecklenburgi igazságügyminisztert egyik közeli rokona nemrég inzultálta és kutyakorbácsával többször az arcába vágott. A merénylő fiatalember ügyvédje ma nyilatkozatot tett a lapokban közzé, amelyben közölte, hogy Brückner dr., aki egyébként házasember, néhány hónappal ezelőtt a hegyekbe csalta unokahugát és merényletet követett el ellene. A leány efeletti ekkeseredésében öngyilkosságot követett el. A fiatalember tettével a leányt bosszulta meg.

— Ki lesz a vágóhid új igazgatója? Ismeretes, hogy Alexandrescu Mihály dr. elhunytával megüresedett az aradi vágóhid igazgatói állása. Az állásra a földművelésügyi minisztérium pályázatot írt ki, amelyre — mint értesülünk — több ajánlat érkezett be, többek között dr. V. Jonescu volt aradi városi főhatározos pályázata is. Beavatott forrásból eredő információk szerint valószínű, hogy a volt aradi főállatorvos nyeri el ezen állást, melynek betöltése tekintetében — dacára annak, hogy a városé a vágóhid — egyedül a minisztérium diszponál.

— Az autógliroskop. Párisból jelentik: Az autógliroskop, a legújabb repülőgép találmány, titka a következő: Szárny helyett a pilóta feje felett egy 25 méteres átmérőjű szabadonforgó szárnyaskereket helyeztek el, amelynek semmi kapcsolata sincsen a motorral, hanem mihelyt a légnyomás következtében nyolcvan fordulatot tesz, a gép felemelkedik. A kerék rendkívüli stabilitást eredményez a repülőnek, úgy, hogy a motorhibák következtében előállott baleseteket kikapcsolták ezzel. A start és földelés öt méteres területen történhetik meg. A repülést az új találmánnyal feltétlenül biztonságossá tették.

— A „Graf Zeppelin“ Ausztrliába repül. Friedrichshafenből jelentik: A Graf Zeppelin léghajó sikeres próbautja után, most Ausztrliába repül. A tervek szerint a gép Salzburgon és Linzen keresztül Bécsbe repül, több kört ír le az osztrák főváros felett, majd visszatér. Az ausztriai ut előtt egy második próbautat rendeznek Délnémetországban.

— Betörték egy ineuil gazdánál. Ineurol (Borosjenő) jelentik: Berar Avram ottani gazda lakásába az új folyamán ismeretlen tettesek betörték és 11.000 lej készpénzt vittek el. A csendőrség a nyomozást megludította.

— Ne várjon míg hülése teljesen kifejlődött, hanem vegye már a torokgyulladás első jelenél a bevált Panflavin pasztillákat, hogy a ragályosság már csirájában el legyen fojtva. Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

— Disznóvényeket vesz a város. Az interimár bizottság mai ülésén Dr. Ica Vazul gazdasági tanácsos beszámolt arról, hogy a város részére disznóvények kellenek, amelyeket temetésekben vagy ünnepeken fel lehet használni. Meghatalmazást kért a bizottságtól, hogy egy drezdai cégtől 80.000 lej értékben disznóvényeket rendelhessen. Pausesti bizottsági tag azt ajánlotta, kérjenek be több ajánlatot, hogy megállapíthassák, melyik adja olcsóbban, Vulpe József ellenben kijelentette, hogy Németországban egységesek ebben a tekintetben az árak. Végül a bizottság elhatározta, hogy az aradi Mezőgazdasági Kamarától kéri el a rendelkezésre álló árjegyzékeket és azután dönt a vásárlás ügyében.

— Meztelen holttest a Marosban. Ma reggel az ujaradi híd közelében egy tizenhét évesnek látszó fiú holttestét vetette ki a Maros. Jelentést tettek az aradi második kerületi rendőrségnek, ahonnan Secu komisszár jelent meg a helyszínen. A teljesen meztelen holttest kilétét nem sikerült megállapítani s az ügyesség rendelkezésére az alsótemető halottasházába szállították. Ma délután jelentkezett a rendőrségen a kisszentmiklósi csordás és felesége, akik elmondták, hogy tizenhét éves fiuk három nappal ezelőtt eltűnt. A jelentkezőket kivitték az alsótemetőbe és megmutatták a holttestet. A szerencsétlen szülők tragikus jelenetek között ismerték meg a hullában eltűnt gyermeküket. Valószínűnek tartják, hogy a fiú fürdés közben fulladt a Marosba. — Az ügyesség megadta a temetési engedélyt.

— Schannen dr. állapota javulóban van. Az Aradi Közlöny legutóbbi számában foglalkozott dr. Schannen Béla aradi ügyvéd súlyos balesetével. Mint jelentettük, az ügyvéd motorkerékpárján a Hegyallán volt és tegnap éjszaka jött vissza Arad felé. A Calea Radnei (Radnai-uton) a koromsötétben motorkerékpárjával összeütközött egy szekérről. A karambol olyan heves volt, hogy dr. Schannen nagy ívben zuhant le a kerékpárról és ballábát eltörte. A szerencsétlenül járt ügyvédet hajnalban a Posgay-szanatoriumba szállították, ahol műtétet végeztek rajta. A közismert ügyvéd állapota ma már annyira javult, hogy az orvosok bizonyosnak tartják, hogy a balesetet teljesen ki fogja heverni és néhány hét múlva a lábátörésnek nyoma sem marad.

— Testvérgyilkosság az apai jussért. Megdöbbentő testvérgyilkosság történt a Brád melletti Luncoi de sus községben: Bota Tanase bányamunkás fejszével agyonlötötte testvérbátyját, Bota Rusalin bányász, mert az atyai örökségen nem tudtak megegyezni. A két testvér már évek óta pereskedik az örökségért s Bota Tanase afeletti ekkeseredésében, hogy a clujl tábla, mint végső fórum, arra kötelezte, hogy bátyjának engedje át a fél vagyont, szóváltás közben oly súlyosan bántalmazta testvérét, hogy az holtan esett össze a veszekedés színhelyén. A gyilkos testvér véres tettének elkövetése után jelentkezett a csendőrségen, amely a kihallgatása befejeztével átadta a dévai ügyességnek.

— Halálozás. Steiner Adolf aradi borkereskedő, folyó hó 20-án, 54 éves korában, hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése 21-én délután 4 órakor lesz Strada Bratlanu (Weitzer János-ucca) 19. számú ház alól.

— Baleset ért egy aradi ékszerészt, Brandesz Dávid aradi ékszerész tegnap este Ujaradon az uccán olyan szerencsétlenül esett el, hogy lábát eltörte. A szerencsétlenül járt ékszerészt Aradra hozták és lakásán vették ápolás alá.

— Több mint 2000 ember esett áldozatul a floridai orkánnak. Newyorkból jelentik: Az eddigi megállapítások szerint a floridai orkánnak több mint kétezer áldozata van. Portoricóban ezer, Floridában négyszáz, Guadeloupeba háromszázötven, a Virginia-szigeteken pedig száz áldozata volt a vihárnak. Az anyagi kár meghaladja a százmillió dollárt. Newyorkban tegnap heves szél pusztított, úgy, hogy az uccai forgalom is szünetelt.

Már mindenki tudja: hogy a legolcsóbb és legjobb női kabátokat

csak MENCER-nél lehet vásárolni Aradon, a legott Széchenyi malom mellett (Boros Béni-tér 40.)

— Megkezdődött a pesti nemzetközi sakkverseny. Budapestről jelentik: Ma este kezdődött meg a Siesta-szanatóriumban a nemzetközi sakkverseny, amelyen Capablanca, Marschall, Steiner, Spielmann és Kmoch is részt vesznek.

— A sikkasztó Popescu századosát ma Aradon át Bucurestibe szállították. Ma délután vették át Lökőházán a román hatóságok Iuliu Popescut, az ismeretes sikkasztással vádolt román százados, aki tettének elkövetése után annak idején tudvalegőleg Budapestre szökött. Popescut a magyar fővárosban — mint ismeretes — letartóztatták. A román hatóságok ezután a magyar kormányhoz fordultak és kérték a százados kiadatását. A pesti kiadatási tanács előtt Popescu sirya könyörgött, hogy ne adják ki, mivel ő politikai bűnös és csak ráfogják, hogy sikkasztott. A magyar igazságügy-miniszterium azonban a kiadatás mellett döntött és Popescut ma reggel fogházörök kíséretében utnak indították Lökőházára. Popescut ma délután Aradon keresztül elszállították Bucurestibe, ahol a hadbírósg fog itélkezni felette.

SONG????

— Gyászistentisztelet. Az aradi ág. hitv. ev. templomban f. hó 23-án, délelőtt 10 órakor néhai báró Solymosy Lajos emlékeztetere ünnepélyes gyászistentisztelet tartatik. — Báró Solymosy Lajos mint a békés esperességek, majd a magyarországi ág. h. ev. egyháznak egyházi és iskolai egyetemes felügyelője, hitbuzgóságával és mindenre kiterjedő munkásságával, továbbá avval, hogy a Magyarországtól elcsatolt evang. egyházak szervezésében áldásos tevékenységet fejtett ki és annak a magas kormány által való elismerését, vivta ki, rászolgált arra, hogy róla ezen egyház hálázan emlékezzék meg. Bizonyára nemcsak az evangélikusok, hanem barátai és ismerősei is közel s távolról fognak ezen gyászistentiszteleten részt venni.

— Ismét veszély fenyegette a prága—budapesti gyorsvonatot. Prágából jelentik: A prága—budapesti gyorsvonatot, amelyet a múlt héten Saitznál az emlékezetes katasztrófa ért, ma ismét nagy veszedelem fenyegette. Amikor a vonat Lieben állomásra befutott, az egyik vagon kikapcsolójának törése következtében a szerelvény szétszakadt. Szerencsére a bajt idejekorán észrevették és így komolyabb baj nem történt.

SONG????

— A walesi hercegnek lecsuszott a nadrágja tánc közben. A newyorki újságok egy mulatságos történetről számolnak be, amely a walesi herceggel hollywoodi látogatása alatt történt meg. A herceg Santa Barbarából autón mántent Hollywoodba, ahol Douglas Fairbanks és Mária Picford vendége volt. A herceg tiszteletére adott vacsorát tánc követte, a melyet György herceg Lily Damitával, a szép filmszínésznővel nyitott meg. Minden szem a fiatal herceget nézte, amikor az hirtelen a nadrágjához kapott, de már késő volt, mert a fess uniformisának nadrágja már félig lecsuszott róla. Egy testőrtszije odaugrott a herceghez és bevezette egy másik szobába, ahol egy közben előhívott szobalány felvarrta a leszakadt gombot és a herceg pár perc múlva vidáman folytatta a táncot.

— Leesett a fáról egy aradi fiú. Súlyos szerencsétlenség történt ma délután hat órakor Aradon, a Strada Moise Nicoara (Petőfi-útcán). Vangyel József 14 éves középiskolai tanuló, társaival játszadozva, felmászott egy utszéli fára és egyensúlyt veszítve, lezuhant. A fiú eszméletlenül terült el a földön. Értesítettek a mentőket, akik a kórházba szállították. Ott sikerült öntudatra téríteni és az orvosi vizsgálat megállapította, hogy a fiú jobb kezét eltörte, azonkívül zúzódásokat szenvedett.

SONG????

— Az ápolónő is perli Vaiszlovichot a kezelésért. Emlékezetes még az olvasóközönség előtt, hogy Vaiszlovich Emil váradai szülőjé tulajdonost az antiszemita heccek alkalmával súlyosan bántalmazták. Vaiszlovichot, akit a zsidókórházban ápoltak, beperelte a kórház főorvosa, mert nem tudtak megegyezni

A balkánállamok gazdasági szövetségbe tömörülnek.

Befejeződött a népszövetségi kölcsönakció. — Venizelos találkozása a jugoszláv külügyminiszterrel.

(Az Aradi Közlöny genfi tudósítójának távirata.) A Népszövetség tanácsának ma délelőtti közgyűlésén Cassin francia delegátus a jogi-bizottság nevében előterjesztette jelentését a nemzetközi bíróság szabályzatának esetleges revíziója ügyében. A pénzügyi-bizottság jelentésében Suvich olasz delegátus bejelentette, hogy a magyar népszövetségi kölcsönakció befejezést nyert, a kölcsönt teljes egészében felhasználták. Az akció reális sikerrel járt, amennyiben kétségtelenül bebizonyította, hogy a népszövetségi tagállamok működése mennyire hasznos. A közgyűlés meglepéssel vette tudomásul a bejelentést. Ezután sorban elfogadta a főbi-

a honoráriumban. A szállodatulajdonos ellen pert indított Juhász Sándorné ápolónő is, aki segédkezett Vaiszlovich kezelésénél és ezért mindössze ezer lejt kapott. Az ápolónő 6380 lejt követel, mert ezer lejnél még a készkiadása is sokkal több volt. Az ügyet ma tárgyalta a járásbírósg és elrendelte a szakértők meghallgatását, hogy jogos-e az ápolónő követelése.

— Eltemette az amputált lábát. Az Aradi Közlöny mai számában érdekes cikk jelent meg arról, hogy az ember testrészei külön-külön önálló életet élnek, sőt a test szövetei, idegei az ugynevezett halál után is élve maradnak bizonyos ideig. Ezt a modern tudományos megállapítást, amivel most intenzíven foglalkozik a világsajtó, megható komolysággal tette magáévá egy budai kereskedő. A magyar fővárosban lévő farkasréti zsidótemetőben temetés volt ma. A „halottat“ nem tették koporsóba, nem mondtak fölötte, halottas imát, gyászoló közönség sem kísérté a sirhoz. Évezredes zsidó temetési szertartásokkal ellentétben, csomagolópapírba göngyölve földelték el a halottat. A budai kereskedőnek baleset következtében amputált lábát. A lábát a kereskedő már régen vásárolt sírhelyén ásták el a temetőgondnoksg jelenlétében. Tudományos megállapítás szerint, az ember minden testrésze külön él, külön halhat meg. Tehát a kereskedő „elhalálozott“ lába megérdemelte az egyszerű temetést.

— Meghalt a zajeci katasztrófa 24-ik áldozata. Brünnből jelentik: A zajeci vasúti katasztrófa 24-ik halottja, Ottó Anna ma meghalt sérüléseiben a brünni kórházban.

— Volt magyar egyetemi tanár, aki buddhista kolostorban lakik. Budapestről jelentik: Tíz évvel ezelőtt rejtélyes körülmények között eltűnt Budapestről Ferenczy Árpád egyetemi tanár, aki után hozzátartozói eredménytelenül kutattak éveken keresztül. Ferenczy néhány nappal ezelőtt több budapesti ismerősének levelet írt. A levelek ma érkeztek meg és szerintük Ferenczy több évig élt Londonban, majd Ceylonba utazott, onnan Colombóba, majd Kandiba került, ahol most is él. Életmódjáról csak annyit ír a volt egyetemi tanár, hogy buddhista kolostorban lakik, sárga kaftánt visel, a kemény földön alszik és húst sohasem eszik.

— Apponyi Albert fivérének furcsa válópere. Budapestről jelentik: Apponyi Rezső gróf, Apponyi Albert testvéröccse néhány héttel ezelőtt feljelentést tett a felesége, született Holz Franciska ellen, hogy azalatt, míg ő az amerikai Kossuth-küldöttséggel uton volt, a felesége kihurcolkodott közös lakásukból, de egyidejűleg magával vitte a tiszobás lakás minden berendezését, valamint egy 30 ezer pengőt érő nyakláncot is. Apponyi Rezső már régen válni akart a feleségétől, de az asszony mindeztideig nem egyezett bele a házasság felbontásába. Amikor aztán a férje az amerikai utazás előtt beadta a felesége ellen a válópert, az asszony rögtön az ura elutazása előtt kiürítette a lakást és a butorokkal együtt új lakásba hurcolkodott. A férj feljelentésére a budapesti törvényszék most foglalkozott a furcsa intermezzóval kezdődő válóperrel, de az elvitt butorok és a drága nyaklánc ügyében még nem döntött. Az elvitt butorok és a drága ékszerdarab egyelőre Apponyiné tulajdonában maradnak.

zottságok előadói jelentéseit, amivel a mai közgyűlés véget is ért. Holnap folytatják.

Benes és Marinkovics tegnap egy egyezményt írtak alá, amelyben az ez év végén lejáró szövetségi és barátsági szerződést továbbra is érvényben tartják. Nagy érdeklődéssel kísérik népszövetségi körökben Marinkovics jugoszláv külügyminiszter és Venizelos október elején történő belgrádi találkozásának részleteit, miután beavatott körökben úgy tudják, hogy balkáni Locarno készül. A balkán államok előbb gazdasági, majd regionális döntőbírósgai szerződéseket fognak kötni, amelyeket később egységesítenek és ez lesz a balkáni Locarno.

— Rendőri hírek. Blaha Károly aradi lakos feljelentést tett a rendőrségen, hogy Piata Luptei (Szent Péter-tér) 15. számú házban lévő lakására betörték és több ezer lej értékű ruhaneműt loptak el. — Pápay Erzsébet feljelentést tett a rendőrségen, hogy tárcáját ellopták, amelyben nagyobb összeg volt. — A rendőrség megindította a nyomozást.

— Gramofonok és lemezek Kerpelnél. — A nyugdíjasok figyelmébe. Szeptember 23-án, vasárnap délelőtt 10 órai kezdettel választmányi ülést tartunk egyesületi helyiségünkben. A választmányi tagokat pontos megjelenésre kérjük. A tárgysorozaton a magyar kormányról történt előterjesztés és az ügyvezető elnök egyéb fontos előterjesztései szerepelnek. Az elnökség.

— Gramofonok és lemez ajándékok Hegedűsnél. — Makulatura papír, tiszta újságpéldányok, csomagolási célra, 5 kilogrammos kötegekben olcsón kaphatók az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Az elcsábított pécskai cigányleány.

„Megígérte, hogy elvesz és engedtem az erőszaknak.“

(Arad, szeptember 20.) Derűs és egyben kissé tragikomikus esemény színlépe volt ma délelőtt Niculescu kir. főgyógyász hivatali helyisége. Ma délelőtt ugyanis beállított oda egy pécskai öreg cigányasszony a leányával és nagy körülményességgel súlyos panaszt emelt Vastag János pécskai népezenész ellen. Röviden azzal vádolta a jeles muzsikust, hogy még husvétkor elcsábította leányát és most nem akarja elvenni feleségül.

A főgyógyász csodálkozva szakította félbe a panaszkodót.

— Husvétkor történt a malheur és maga most jön feljelentést tenni?

— Miért jöttem volna panaszkodni, csókolom a kezeit, mikor azt mondta az a bibas, hogy elveszi feleségül a lányt? Hát csak vártunk kérem szépen a lányom meg én, de csak nem akart elmenni a lánnyal a jegyzőhöz. Megkérdeztük többször is, hogy mi lesz az ígérettel, hát mikor legutóbbára faggattuk, úgy elverte a lányomat, hogy a keze is kitört.

Erre a lány vette át a szót és elpanaszolta, hogy milyen erőszakos volt vele a János. Azért történt az egész.

— Na, — tamáskodott a főgyógyász — nem egészen úgy van az. Manapság már nem lehet elcsábítani egy nőt, hogyha az nem akarja elcsábítani magát.

— Hát hiszen — replikázott a hoppon maradt menyasszony — azt ígérte, hogy elvesz feleségül. Hát miért ne hagytam volna csábítani magam?

Nagy derűtlenség támadt erre az érvelésre a főgyógyász szobájában, ahol jegyzőkönyvbe vették a furcsa históriát. Most majd parancsot kap a csendőrség, hogy vizsgálja ki: miképp is fest az ügy a valóságban és tényleg házasság-szédelgő-e Vastag János pécskai népezenész.

Elfogták a Temesvári Hitelbank két megszökött igazgatóját

Micu Ivánt és Schröder Istvánt letartóztatták Jugoszláviában és ma átadták őket a román hatóságoknak. — Micu és Schröder jugoszláviai üzletei.

(Temesvár, szeptember 20.) Általános felálmest keltett a Temesvári Hitelbank két igazgatója ellen kiadott körözölével, amely szerint Micu Iván és Schröder István igazgatók súlyos csalásokat követtek el. A két igazgató ugyanis, amikor megtudta, hogy feljelentés van ellenük az ügyészségen, az egyik gyorsvonaton, a másik automobilon Jugoszláviába szökött. A rendőrség nyomban értesítette a család bankigazgatók szökéséről a jugoszláv hatóságokat és egyik községben érdekes körülmények között sikerült őket letartóztatni.

Tóba jugoszláviai községben már évek óta pör folyik az egyik uradalmi érdekeltséggel, amely 1910-ben a tóbai földművesek között 1300 hold földet parcellázott fel, a kisgazdák azonban a közbejött világháború folytán nem fizették meg a földeket, mire az érdekeltség 1917-ben újabb vevőknek adta el azokat. Ezt a második ügyelet az érdekeltség megbízásából a timisoarai parcellázó és teleképítő részvénytársaság bonyolította le és ennek a banknak a jogutódja a Temesvári Hitelbank, amelynek a megszökött Micu Iván és Schröder István igazgatói voltak. Az 1910. évi földvásárlók és az érdekeltség közt megindult pör már hónapokkal ezelőtt eldőlt és az ítélet kimondotta, hogy a parcellák az újabb vásárlókat illetik meg. Micu Iván, a Temesvári Hitelbank igazgatója egy hónappal ezelőtt Becskereken járt, ahol megjelent az 1917. évi vásárlókat képviselő Jaksics Zsárkó és Pavlovics Gyoka ügyvédek irodájában s arra kérte őket, hogy hassanak oda, hogy

a kisgazdák a földek hátralékos vételárát az ő kezeihez fizessék le.

Pavlovics Gyoka dr. erre kijelentette, hogy az érdekeltséggel szemben fennálló hátralékos tartozás kiegyenlítéséről mindaddig nem lehet szó, amíg az eladók meg nem szerzik a törlési engedélyeket a földre betáblázott adósságokra.

Micu Iván az ügyvédektől egyenesen Tóbára utazott, ahol személyesen kereste fel az érdekelte kisgazdákat és rávette őket arra, hogy neki nagyobb törlesztéseket fizessenek ki. Ezen a címen az igazgató több kisgazdától ötvénezer dinár készpénzt vett fel, ezenkívül pedig mintegy félmillió dinár összegű váltót is aláíratott velük a fennálló adósságok fejében.

Micu Iván Tóbán kijelentette, hogy szeptember 17-én ismét visszatér a községbe és arra kérte a kisgazdákat, hogy gyűjtsék össze egymás közt a hátralékos vételárát.

Közben megérkezett a temesvári rendőrség körözölve a becskerei rendőrségre és mind a két igazgatót sikerült Tóba községben letartóztatni, amikor a hátralékos pénzért érkeztek oda. A jugoszláv hatóságok a két igazgatót ma átadták a zombolvai határrendőrségnek és egy komisár ma Timisoarára kísérte őket. Az igazgatók azt vallották, hogy nem szökési szándékkal mentek Jugoszláviába, hanem mert fontos üzleti ügyeket kellett elintéznük és ügyvédjük felhívására azonnal hazatérni akartak.

A fascista nagytanács alkotmánymódosításai.

Mussolini elnökle alatt a nagytanács állapítja meg a trónöröklés rendjét és a király hatáskörét.

(Az Aradi Közlöny római tudósítójának távirata.) A fascista nagytanács tegnapi ülésén meghallgatta Bazanának, a milícia főnökének jelentését, amelyből kitűnik hogy a milícia 9897 tisztből és 289.100 katonából áll, míg a múlt évben csak ötezer tisztt és 250.000 katonája volt.

A nagytanács ezután nagyszabású alkotmánymódosításokat határozott el. A törvénytervezet, amelynek tárgyalása reggel négy óráig tartott, tizenegy szakaszos. Legfőbb állami szervül a nagytanácsot jelöli meg, amely eldönti, hogy az egyes törvényjavaslatok a király elé jussanak-e. A nagytanács elnöke a kormányelnök, tagjai pedig a miniszterek, a kamarai elnök, a szenátusi elnök, a római

Mars négytagú vezetősége, az államtitkárok, a milícia vezérkari főnöke, a párt titkára, a párt direktórium tagjai és az államvédelmi törvényszék elnöke. A tagokat a miniszterelnök előterjesztésére a király nevezi ki, de a miniszterelnök is kinevezhet tagokat, akik mind mentelmi védelem alatt állanak. A nagytanácsra tartozik minden alkotmányjogi kérdés, a trónöröklés rendjének megváltoztatása, a királyi jogkör, valamint a királyi kiváltságok megállapítása. Megszabja az egyház és állam viszonyát, dönt a nemzetközi szerződések felett és mindennemű kinevezésben. Ülései titkosak, mindig határozatképes a megjelent tagok számára való tekintet nélkül és tagjai fizetésben nem részesülnek.

SPORT.

A finn futógép starthoz állt Budapesten.

Paavo Nurmi, a világhíres csoda-futó pesti vendégsterepiése. — Irtszik minden ünnepétől, nem szereti az in'erjuadást. — Még mindig egyszerű vasmunkásnak látszik, teljesen vagyontalan, nősülni akar és jövőre nem versenyzik már.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) Paavo Nurmi, a világhírű finn csodafutó, tegnap este 8 órakor hosszas bizonytalanság után végre „befutott” Budapestre, hogy a mai versenyén (3000 méteres időbelnyverseny) starthoz álljon. A bizonytalanságra az adott okot, hogy a Nurmit hozó repülőgép München és Bécs között propellerterést szenvedett és Bécs előtt kényszerleszállást végzett. Ez aztán teljesen felborította Nurmi érkezési programját és Pesten a hivatalos fogadó körök is a legnagyobb bizonytalanságban voltak Nurmi érkezését illetőleg. Már nem is várták tegnapi jövetelét, amikor csendben betoppant este 8 órakor a Britannia-szállóba, amelynek telefonja egyébként egész délután a Nurmi érkezése iránti érdeklődést bonyolította le.

Kiláló arccsontu, szögletes fejű, jámbor kinézésű, naiv embernek látszik a 31 éves finn futógép az első pillanatra. Még ma is az igazi vasmunkás-típus. Ruhája gyűrött, cipője ormótlan bakkancs. Hatalmas kezeit ide-oda lóbálja, beszé közben nem tud velük mit csinálni. Tüntetőleg elfordul minden érdeklődéstől, kérdésekre ritkán és akkor is sematikusan felel. Annál könnyebb kibújnia az interjúadás alól, mert finn anyanyelvén kívül egy

szót sem tud. Ezzel különben valósággal réme volt az amszterdami sajtónak. Senkit közelébe engedni! Ez a főelve. Mindjárt egyedül akart maradni. Egyenesen kín volt néhány szóra birni, amelyet Liipola Irjó pesti finn konzul tolmácsolt. A futógép ezeket mondotta rövid tömörséggel:

— Még az idén versenyzem csak; aztán átengedem a teret a fiataloknak. Meg akarok már nősülni és gyerekeket fogok nevelni. Elvállalom a Fiat-gyár autóképviselőjét. Ennyi minden, amit mondhatok az uraknak.

Ezzel négy lépcsőt ugorva, fűgén felrohant a szobájába és csak később, a vacsoránál mutatkozott. Akkor is arra kérte közvetlen környezetét: „Lehetőleg mindent feltűnés nélkül...”

Rendkívül egyszerű ember. Nincs vagyona, háza, földje, mint ahogy híresztelték, viszont szobra van a helsinki-i muzeumban...

— Leépitési könyvokcsóságok Kerpelnél. HA NEM PÉLDÁNYONKÉNT VESZI MEG AZ „ARADI KÖZLÖNY“-t, hanem havonta 90 lejért előfizeti, csak 3 lej 60 baniba kerül egy példány.

Krózusi vagyonok pusztulása.

Hogyan omlott össze a Freistadtler-, Haas-, Wahrmann- és Bagi-famillák mérhetetlen vagyona.

A hatalmas stinnesi vagyon oda van. Stinnes Hugó másodszüllött fia, akinek a vagyonharácsolásban is dilettáns keze megszuvasodott a hozzánemértés bacillusaitól; az ifjabb Stinnes Hugó ma már börtönben ül. Az ifjabb Stinnes nem az első, de nem is az utolsó vezér a családi vagyon csatavesztésében.

Az újabb időben a Freistadtler meg az amerikai Astor, meg a régi magyarországi Haas-család, akiknek elődel szintén könnyörtelen taposással, megvesztegetésekkel szereztek a vagyonukat, pusztultak el úgy, mint Stinnesék. Freistadtler lovagra a mai generáció már alig fog emlékezni. Az emberok lázas szemmel álltak meg a budapesti régi Stefánián, amikor a zsidószármazású pasa végigvágatott két lipicaitól vont, ezüstvert fogatán. A Freistadtler-vagyon, amelynek az eredete a bűn és vér forrásából indult, a fősvénységéről híres vagyonalapítónak, az öreg Freistadtlernek halála után két gyermekére szállott. A vagyont a lipicai fogatu lovag és annak testvére, Flóra örökölte. Hogy ez a Flóra miket művelt az örökölt vagyonnal és hogy hogyan uszott el a kezén a békebeli 24 millió, arra nézve legyen elég adat az, hogy Párisban egyszer félmillió frankot fizetett ki egy vacsoráért, amelyet a barátai részére rendezett. Öt évvel később Freistadtler Flóra a rue de Piepus szegényházának a lakója lett.

Az európai hírű Haas és Deutsch cégre még biztosan emlékszik mindenki. Hogy milyen ijesztő méretű vállalat volt ez, arra legjellemzőbb a humoros kedélyű Morzsányi Károlynak megjegyzése, amelyet a cég egyik gyanusizú állami üzlete miatt tett interpellációja keretében mondott el a régi magyar parlamentben: Tessék levenni Brucknát a határtáblát és helyébe tegyék oda ezt: Haas és Deutsch, vagy azelőtt Magyarország. Ezt mondta Morzsányi azért, mert a Haas és Deutsch-cég tényleg egész Magyarországot jelentette. Amikor aztán Császár erdész agyonlőtte Haas Elemért, a cég egyik főnökét, a cég hamarosan felbomlott. A Haasokra eső vagyoni részt a két Haas-fiu örökölte. Mondani sem kell, hogy a rájuk eső részt — 16 békemilliót — részben elspekulálták, részben pedig a fehér- vagy a zöldsztalon hagyták.

A Wahrmann-fiúk tragédiájára is emlékezhetik mindenki. Amikor a ravasz és kiméletlen, üzleti ügyekben skrupulust nem ismerő Wahrmann Móric lehunyta a szemét, a vagyont három gyermeke örökölte. Két fiu, Ernő és Richárd és egy leány, Reneé. Ernő alig öt éven belül elkészült a pénzzen. Öngyilkos lett. Richárd, aki a la Freistadtler Flóra, félmillió vacsorákat szerviroztatott Párisban, szintén öngyilkos lett. Agyonlőtte magát. Körülbelül harmincmillió békekorona uszott el a három Wahrmann-gyerek kezén. Mert a pénzzórásból a nővérük, Reneé is kivette a részét.

Nem utolsó és említésreméltó a híres, hódmezővásárhelyi Bag-család összeomlása is. Az öreg Bagi, a családi vagyon megalapítója szegény és földéhes parasztnak sarcolója volt. Ez az ember a pénzért mindenre képes volt. Azt mesélik róla ma is, hogy a keze még a császári udvarba is elért. Még ott is vesztegetett és üzleteket csinált. Amikor meghalt, körülbelül huszmilliónyi vagyont két fia örökölte. Ezek már „urak” lettek. De azért még tartották a pénzt. Az unokák, az urak fiai azonban huszártisztek lettek és a Bagi-vagyon ezeknek a torkán ment el. Egy főhadnagy Bagi egész Vásárhelyt itatta meg egyszer jókedvében.

— A repatriált köztisztviselők perében még ez évben ítélik a vegyes döntőbírósg. Budapestről jelentik: Az elcsatolt területekről Magyarországra költözött közzolgálati alkalmazottak perében, melyet az utódállamok ellen adtak be, az előkészítő munkálatok befejezést nyertek és a vegyes döntőbírósg nyilvános tárgyalásra tüzte ki az ősi ülészakra. Valószínű, hogy még ebben évben ítéletet hoznak az ügyben.

Elpusztulnak legyek, szúnyogok, hangyák, poloskák, svábbogarak, molyok, bolhák stb.

Óvakodjunk az utánzatoktól! Csak eredeti, plómbált Flit-kannát fogadjunk el!

Kizárólagos vezérképviselő:

Drogherie Standard

Bucuresti, 2. Strada Zorilor

5005

K Ö Z G A Z D A S Á G.

Angol-német tőkeérdekeltség aranybányát vásárolt Brád mellett.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-tudósítójának távirata.) Érdekes bányaeladás tárgyalásai perfektuálódtak a közelmúlt napokban Bucarestiben. Arról van ugyanis szó, hogy a „Soc. Miniere Mica Ruda, 12 Apostol” bucaresti-i bányavállalat Boita-Hartagani-Craciunesti aranybányáját megvette egy angol-német tőkeérdekeltség, melynek élén Hollove és Kraflitz angol mérnökök állanak.

A vételár nyolc millió lej volt. Az új bányatársaság Soc. Min. Concordia—Topita—

Magura cég alatt már eddig is működött az erdélyi aranybányavidéken s a háború előtti években ugyancsak a hunyadmegyei Topita-Troitán nagykiterjedésű bányüzemmel rendelkezett, amely azonban a háborús évek alatt s az azt követő kedvezőtlen gazdasági viszonyok miatt, de főképen a bányatörvény bizonytalan rendelkezései miatt, nem volt üzemben. Az új bányavállalat most Németországból hozatott modern zuzdagépek felállításával már is intenzív termelésbe kezdett.

Zürichben 3.16, Párisban 15.60 a lej.

Helyi valutaárak. (Szeptember hó 20.)

Kifizetések: Berlin 39.54, Newyork 165.45, London 804.50, Páris 6.48, Milánó 8.68, Prága 4.91.75, Budapest 28.92, Zágráb 2.91.25, Bécs 23.36, Zürich 31.92.50. — **Áru:** Márka 39.50, dollár 164.50, angol font 800, francia frank 6.60, olasz líra 8.80, cseh korona 4.95, pengő 29.01, dinár 8.87, osztrák schilling 23.50, svájci frank 31.50. — **Pénz:** Márka 39, dollár 164, angol font 797, francia frank 6.50, olasz líra 8.60, cseh korona 4.90, pengő 28.90, dinár 2.83, osztr. schilling 23.30, svájci frank 31. — **Irányzat:** tartott.

Zürichi tőzsdenyitás. (Szeptember hó 20.)

Berlin 123.85, Amsterdam 208.35, Newyork 519.65, London 2520.50, Páris 20.29, Milánó 27.17, Prága 15.39.50, Budapest 90.56.50, Belgrád 9.13, Bucuresti 3.16, Varsó 58.20, Bécs 73.17.50.

Zürichi tőzsdezárlat. (Szeptember hó 20.)

Berlin 123.85, Amsterdam 208.35, Newyork 519.65, London 2520.50, Páris 20.30, Milánó 27.16.50, Prága 15.40, Budapest 90.56.50, Belgrád 9.13, Bucuresti 3.16, Varsó 58.20, Bécs 73.15.

Bucuresti-i tőzsdezárlat. (Szeptember 20.)

Devizák: 6.45.50, Berlin 39.40, London 801.25, Newyork 164.90, Milánó 8.65, Zürich 31.83, Prága 4.90.25, Bécs 23.29, Budapest 28.82, Varsó 18.65. — **Valuták:** Napoleon 640, márka 39.10, leva 1.20, török líra 84.50, angol font 796, francia frank 6.40, svájci frank 31.50, olasz líra 8.63, drachma 2.10, dinár 2.88, dollár 163.75, lengyel zloty 18.25, osztrák schilling 23.20, pengő 28.75, cseh korona 4.45.

= A Kamara akciója diótermésünk minőségi javítása érdekében. A Romániából külföldre szállított diót a külföldi vevők igen sok esetben kifogásolták, aminek oka rendszerint az volt, hogy nálunk a diót idő előtt szedik le a fáról. Az aradi Kereskedelmi és Iparkamara ennek az állapotnak megszüntetése érdekében átirattal fordult ugy a mezőgazdasági Kamarához, mint a megyei prefektushoz, amely hatóságokat arra kérte, hogy a rendelkezésükre álló eszközökkel hassanak oda, hogy a falusi lakosság kellő módon felvilágosíttassék az eddig követett eljárás káros következményeiről.

Itt említjük meg, hogy a bécsi mezőgazdasági tőzsdén a romániai diónak tranzit Wien számítva, kg-ként 1—1.05 schilling árfolyama alakult ki.

= Gyümölcskivitel Svédországha. A kereskedelmi és iparkamara közli, hogy a svédországi gyümölcstermés az idei rossz időjárás miatt, igen kedvezőtlen. Különösen sokat szenvedett az alma- és körtetermés, úgy, hogy e cikkekben az ország behozatalra szorul. A kamara felhívja azokat az exportőröket, akiknek kivitelre alkalmas alma- és körtékészletük van, jelentsék be azt a minőség és az ár megjelölésével a kamaránál. Az ajánlatnak ab svéd kikötő kell szólnia.

Eltagott sinteal gabonacsálók

Az aradi rendőrség ügyes bárcahamisító társaságot tett ártalmatlanná.

(Arad, szeptember 20.) Ügyes gabonacsáló társaságot tett ártalmatlanná az aradi rendőrség Rivis Pál és János, valamint Bozgan illés sinteal földművesek személyében, akik több vidéki gabonakereskedőt károsítottak meg egészen eredeti módon. A gabonacsálók manipulációira Szentendrey Béla, santanal gabonakereskedő feljelentése irányította rá a nyomozó hatóságok figyelmét. Szentendrey ugyanis nemrégiben észrevette, a már kifizetett bárcák közül igen sok hamis. Szentendrey jelentést tett erről a csendőrségnek és az aradi rendőrségnek.

Rasztig István aradi detektívönök és Ratanu Simon zarandi csendőrőrmester csakhamar meg is indították a nyomozást, amely teljes eredménnyel járt, amennyiben ma reggel kézrekerültek a vételi bárcák meghamisítói: Rivis Pál és János, valamint Bozgan Illés sintyei földművesek. Rivisék érdekes módon hajtották végre a bárcahamisítást. Felhozták Aradra néhány szekér eladásra szánt gabonát, amelyért részben készpénzt, részben pedig bárcát kaptak, amit aztán a gabonakereskedő be szokott váltani. Rivisék rendszerint néhány üres, kitöltetlen bárcát kértek a gabonakereskedők bevásárlóitól azzal, hogy rokonaik is ott vannak a piacon és azok is hajlandók a megbeszélrt áron eladni gabonájukat. Ajánlottak arra is, hogy az üzletet

nyélbe ütök. Az üres bárcákkal aztán elkjntek, kitöltötték azokat és bizonyos idő múlva felvették a pénzt a soha el nem adott gabonáért.

A kihallgatás alkalmával kiderült, hogy a két Rivis és társaik ilymódon mintegy 20.000 lejjel károsították meg Szentendrey Bólat s 5 ezer lejjel Murányi István ugyancsak santanal gabonakereskedőt. A Rivis-testvéreket s Bozgan Illést ma átkísérték az aradi ügyészséghez ahol letartóztatásba helyezték őket. Az a gyanú ellenük, hogy több gabonakereskedőt is megkárosítottak hasonló módon.

Két öngyilkosság Aradon

Mindkét tragédiát a szerelem okozta. — Az egyik belehalt sérüléseibe.

(Arad, szeptember 20.) A mai napon két öngyilkosságot jelentettek be az aradi államrendőrségen. Mindkét öngyilkosság a str. Aurel Vlaicu (Pécskai-uton) történt és áldozatai, egy tizenhét és egy tizenkilenc éves leány. Az egyik meghalt, a másikat sikerült megmenteni az életnek. Tary Erzsébet a Pécskai-ut 16. számú házban lakik, ahol tegnap késő este marószódát ivott. A leányt eszméletlen állapotban szállították be a mentők a közkórházba, ahol ma reggel, anélkül, hogy visszanyerte volna öntudatát, kiszendvedett. A szerencsétlen leány levelet hagyott hátra, a melyben azzal okolta meg végzetes tettét, hogy szerelmes volt egy aradi fiatalemberbe, akitől gyógyíthatatlan betegséget kapott. A rendőrség megindította a nyomozást és előreláthatólag, a leány által megnevezett fiatalembert a bíróság elé fogják állítani.

A másik öngyilkosságot Szilasi Erzsébet tizenhét éves leány követte el. A szerencsétlen leány, aki szintén szerehni csalódás áldozata, makacs elszántsággal akart boldogtalansága elől a halálba menekülni. Valahonnan sósavat szerzett és megakarta inni. Szándékát észrevették és kiűtötték kezéből a mérget tartalmazó poharat. Szilasi Erzsébet azután bement a faskamrába, magára zárta az ajtót és felakasztotta magát. A leány elűnését észrevették, keresni kezdték és rátörték a faskamara ajtaját. Az életunt leányt levágták a kötélről és az előhívott orvosnak hosszas fáradozás után sikerült életre kelteni. Az öngyilkossági kísérletről jelentést tettek a rendőrségnek, ahol megindult a vizsgálat és a délelőtti folyamán kihallgatták Szilasi Erzsébetet. A leány elmondotta, hogy azért akart meghalni, mert elhagyta vőlegénye, akitől teherbe esett. A rendőrszt rábeszélésére a leány megígérte, hogy többé nem fog öngyilkossági kísérletet elkövetni.

A kiadóhivatal üzenete.

„Erdélyi.” Kérünk még 15 lejt küldeni, mivel legkésőbb hirdetés 10 szög 40 lej.

NYILTÉR.

E rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.

Bolthelyiség

a Piața Avram Iancu (Szabadság tér) és Str. Banatului (Asztalos Sándor-uca) sarkán, a heti piac legélénkebb helyén,

november 1-re kiadó

Cim az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalában.

Felelős szerkesztő: RÉTHY JÓZSEF.

Cenzurat: Prefectura Judetului.

Női kabátokban és szőrmebundákban feltűnően olcsó vásár!

Crep de chin ruhák ... Lei 1500-161
 Divatköpeny gyapjú köcsök kömből ... Lei 1200-161
 Kasia kabátok ... Lei 1000-161
 Bakfis téli kabátok divat szőrmével ... Lei 1700-401

PLESZ GYULA

női felöltő és szőrmesárubundában, a színház hátsó bejáratával szemben.

Női téli kabátok divat szőrmével Lei 1900-tól
 Szövet ruhák ... Lei 600-tól
 Sileokra bunda ... Lei 8500-tól
 Divatbundák ... Lei 8000-81

Kérem a címre figyelni! Saját érdekében győződjön meg utólráható versenyképességéről! Kérem a címre figyelni!

Még egy pár olcsó nap
 költözködési akadályok miatt.
FISCHER Üvegüzlet
 Arad.
 Berendezés eladás! 2695 Üzlethelvitésig kiadó!

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DIJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4. vasárnap 5. Lelei, vasárnap betűvel 8. illetve 10. Lelei. A legtöbb hirdetés ára 10 szóte hétköznap 40. vasárnap 50. Lelei. A vastagabb betűvel kiadott szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olvasó apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Hirdetéseket délután 5 óráig vesszünk fel. Csak válaszleveggyel ellátott kérdéshirdetésekre válaszolunk. Ajánlatok, levelek továbbítására megfelelő postahívó csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

ALKALMAZÁS.
 SOFFÖR, nőtlen, ki luxusautónál hosszabb szolgálatot teljesített, azonnal alkalmazást kap. Jelentkezés az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.
 GÉP- és kézi varró gépek jó fizetéssel felvételnél az Aradi Kötő és Kötőszövőgyár Rt. 5058

LAKÁS.
Műhelynek
 alkalmas kb. 100² m. nagyságú világos, lehetőleg földszinten levő 1-3, vagy több szobából álló helyiséget keresek bérbé.
 Ajánlatokat bér megjelölésével "Üzemhelyiség" jelegre az Aradi Közlöny kiadóba kerek. 5059

A főtéren
 két udvari szobából álló, műhelynek, szalonnak vagy irodának alkalmas helyiség azonnalra **KIADÓ.**
 Cím az Aradi Közlöny kiadóban. 1857

VÉTEL ÉS ELADÁS.
DURA-elemek
 angro és detailban VARGA és ROSENFELD, Közlöny mellett.

RÉZ-BUTOR, virrinek, szőnyegek, intarziás Biedermayer szalon, antik komódok, velencei tükör, aranyozott konzoltükrök, antik asztali lámpák, antik órák, festmények, antik asztalok, zeolnai majolikák, filék, horgolások, szőrmebundák, férfi öltönyök, kredencék, komplett háló, ebédlő, szalonberendezések, porcellánok, porszívógép, jókai ésszes művei, matracok, székek, gyertyatartók, bronztárgyak stb. eladók. Salgóiné. bizományi üzlet Str. Horia (Széchenyi-u) 1. 1600

DAGASZTÓGÉPET (Knetmaschine) keresünk megvételre. Ajánlatokat "Vegyip. gyár" jellegre Rudolf Mossehoz kérünk. 10505

MEGBIZOIM részére keresek különböző antik szalonokat. Salgóiné bizományi üzlet Str. Horia 1. (Széchenyi-utca) Neuman-palota.) 1000

TISZTA, MOSOTT RONGYOT gépek tisztítására keresünk megvételre. Cím az Aradi Közlöny kiadóban. 100

MACULATURA PAPIR 5 kilogramos csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalban. 500

ÜZLETEK.
 ELADÓ fűszer-, vas- és rövidáruüzlet, korszmával, teljes berendezéssel forgalmas helyen. Cím Bleichner József, Szapárliget 5029

Bankkölcsonőket
 aradi házakra és környékbeli földbirtokokra első helyi betáblázás mellett, a legelőnyösebb feltételekkel folyósítatók. **Háas Albert** irodája Arad, Strada Eminescu (Deák F.-u.) 12. sz. 1659

Öt lakásos
 ház a belvárosban, egy 3 szobás, három kétszobás és egy egyszobás lakással, vízvezetékekkel 420.000 lej. Három lakásos ház elfoglalható 3 szoba, fürdőszobás lakással, azonkívül egy 3 és egy 2 szobás lakással a volt Thököly-tér közelében olcsón eladó. Bővebbet: Györfly "Mures" Irodájában, Str. Unirei 13. sz.

Tánciskolának
 alkalmas nagy terem **kiadó.** 5028
 Bővebbet az Aradi Közlöny kiadóban.

Pályázati hirdetmény.
 A silindiai róm. kath. hitközség az alapítványi elemi iskola helyettes kántortanító, esetleg okl. tanítónői állásra pályázatot hirdet. Illetmény: havi 2500 lej készpénzfizetés, 18 hold föld, évi 12 m² tűzifa s cirka évi 4500 lej stola és esetleg lakás. 4844

Frisse olaj-bogyókat készült arckrém
A legjobb tápláló szer

KÉRDEZZE MEG AZ UTJÁBAN JÖVŐ LEGSZEBB NŐT, MIKÉP ŐRZI MEG ARCBŐRÉNEK SZÉPSÉGÉT.
 Tíz eset közül kilenc esetben biztos, hogy frisse arckenőcsőt és faolajat használ, úgy amint ezt a Tokalon arckrém is tartalmazza, ami a bőrszövetek táplálására szolgál és emelton az arcbőr tisztá, rózsás, üde és fiatalos külsőt nyer és csodálatossá lesz. Ne irigyelje tehát ragyogó szépségét, hanem használjon Tokalon arckrémét és Ön is egy szép arcbőrre tesz szert. Ez az arckrém kétféleképpen van előállítva: egy teljesen zsirtartalom nélküli és a másik kevés zsirtartalommal.
 Kapható gyógyszerboltokban, drogeriákban és illatszertárakban. 4786

TOKALON KRÉM
 a legjobb tápláló szer a bőr és szövetek részére

Szőrmekabátok átalakítását 1500 lejtől kezdve a legújabb modellek után készít és mindennemű **Rosenzweig Elemér** Arad, a teli színház főbejáratával szemben, az emeleten. 4966 javítást vállal!

BUTOR jutányos áron kapható **Wiegenfeld Adolf** Arad Strada Moise Nicoara (Petőfi-utca) 9-11. 8704

Magaskötőerejű
I. Brassói Portlandcement
 vaggontételben és raktárról bármely mennyiségben kapható a gyári képviselőnél; 4928
SZÉKELY VILMOS Arad, Bulev. Regole Ferdinand (Boros Béni-tér) 44. Telefon 461. sz.

MUZSAY JÓZSEF ARAD, színészal szemben
Őszi és téli árjegyzéke:
 Férfi öltöny tiszta gyapjú L. 1750 Iskola öltöny alírás szorlat L. 1600
 Férfi öltöny divatszínben ... 2450 Bőr kabát ia. minden színben ... 3900
 Sötétkék és fekete öltöny ia. ... 2750 Fregoli raglán ... 2000
 Őszi és téli felöltő ... 1950 Gummi kabát ... 800
 Ulster-Double ia. ... 2450 Trench-coats ia. ... 2500
 Fekete fűli kabát szőrmesál gallér ... 2650
 Divat szabóság! 4818 Angol posztó raktár!

HIRDESSEN a 43 éve fennálló **ARADI KÖZLÖNY**-ben!